

Korenina

ISSN 2670-4242

Poslovanje družbe
v prvi polovici leta
pod vplivom posledic
pandemije

Pred vrati nabave
nove mehanizacije in
zaposlovanje

V času koronakrize
še več naročil kot prej

Proizvodnja
žaganega lesa
v Sloveniji

Pojav podlubnikov
v letu 2020
in ukrepanje za njihovo
zatiranje

Zgradili smo novo
gozdno cesto
Črmošnjice–Oddelek 80

Uporaba tehnik
daljinskega zaznavanja
podatkov iz zraka

Idrijski izvlek
in gozdne žičnice
na Slovenskem

Uspešno sodelovanje
družbe SIDG
z raziskovalnim inštitutom
INNORENEW

Sitka
(*Picea sitchensis*
(Bong.) Carr.)

Letos
smo donirali
več kot 250 m³
drv in lesa

Poslovanje
med svetovno
epidemijo

Posadili smo skoraj
600.000 sadik
gozdnega drevja

SIDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

glasilo družbe

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.

ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.,
Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

500 izvodov

Urednica:

Suzana Rankov

Uredniški odbor:

Samo Mihelin, začasni direktor,
Marta Briški, vodja sektorja za splošne
zadeve, mag. Janez Zafran, vodja
sektorja za prodajo in logistiko in
sektorja za gozdarstvo, Renata Juršič,
vodja sektorja za finance, Šeherezada
Delić, vodja sektorja za nepremičnine,
Branko Štunf, vodja PE Ljubljana,
Roman Jerman, vodja PE Maribor,
Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje,
Tomi Ivanič, vodja PE Postojna, Suzana
Rankov, služba za odnose z javnostmi,
mag. Katarina Stanonik Roter, služba za
odnose z javnostmi.

Fotografija na naslovnici:

Shutterstock Dreamstime

Oblikovanje in prelom:

SALOMON d. o. o., Ljubljana

Tisk:

MAT-FORMAT d. o. o., Ljubljana

Revija Korenina je tiskana
na papirju s certifikatom FSC.

Poslovanje družbe v prvi polovici leta pod vplivom posledic pandemije

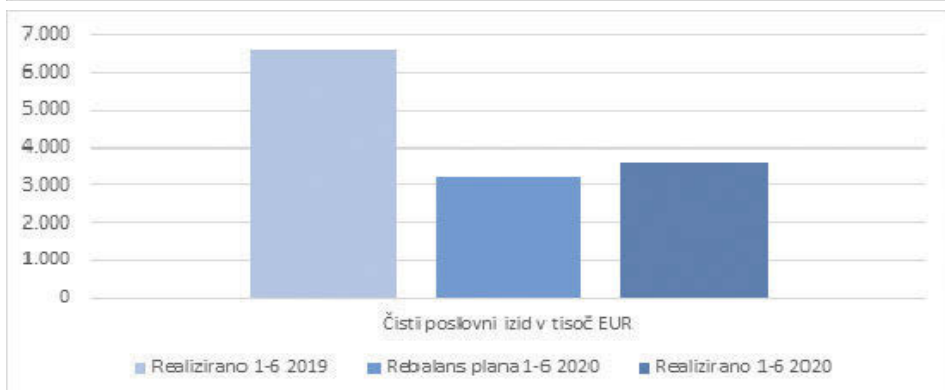
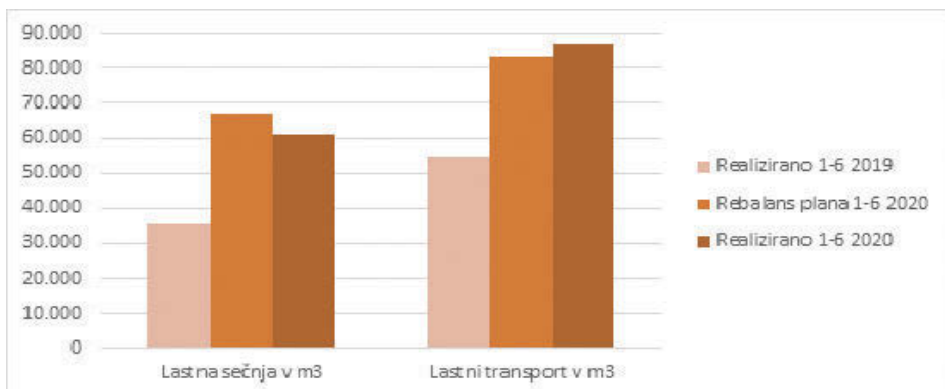
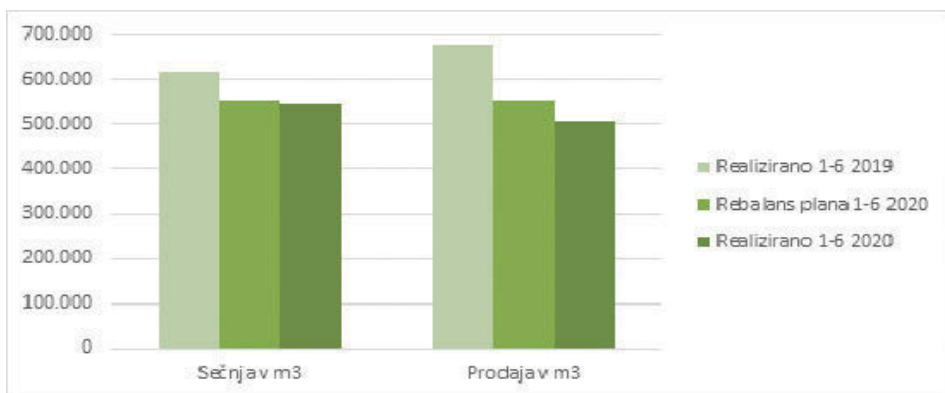
Tekst: **Renata Juršič**

Poslovanje v prvi polovici leta 2020 je v prvi vrsti zaznamovala pandemija koronavirusne bolezni, ki je močno vplivala na proizvodnjo, prodajo in delovne procese v podjetju. Družba je pravočasno sprejela potrebne ukrepe z namenom zajeitve širite okužbe med zaposlenimi in zagotovitve neprekinjenega poslovanja.

Kot odziv na zaostrene razmere na trgu gozdnih lesnih sortimentov in žaganega lesa v Sloveniji in širšem evropskem prostoru ter še dodatno zaostritev s pojavom koronavirusa smo pripravili spremembe in dopolnitve poslovnega načrta za leto 2020, ki ga je nadzorni svet družbe v maju tudi potrdil. V juniju je družba pripravila nov predlog strateškega načrta poslovanja družbe za obdobje 2020–2029 s temelji poslovne politike za obdobje 2020–2024, ki je trenutno v medresorskem usklajevanju pristojnih ministrstev. V avgustu pa smo pripravili tudi poslovni načrt za leto 2021, ki ga je nadzorni svet sredi avgusta prav tako že potrdil. V prvi polovici leta 2020 je družba realizirala posek gozdnih lesnih sortimentov v višini 545 tisoč m³, kar je v okviru načrtovanega, in 12 od-

Izplačilo kriznega dodatka

Skladno z Zakonom o interventnih ukrepih za zajeitve epidemije covida-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo je bil zaposlenim za marec, april in maj izplačan krizni dodatek v skupnem znesku 102 tisoč evrov in je bremenil rezultat poslovanja družbe. Na podlagi predmetnega zakona je družba uveljavljala oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zaposlene v skupnem znesku 378 tisoč evrov, kar se je odrazilo na prihodkovni strani izkaza poslovnega izida družbe.

stotkov pod lansko realizacijo. Prodali smo 506 tisoč m³ gozdnih lesnih sortimentov. Prodaja je nižja za 25 odstotkov glede na prejšnje leto in 8 odstotkov glede na načrtovano. Manjša prodaja je v celoti posledica epidemije covida-19 in presežkov količin na trgu gozdnih lesnih sortimentov.

Povprečen strošek sečnje z najetimi izvajalci je znašal 17,12 EUR/m³ in je pod načrtovanim. Povprečna prodajna cena gozdnih lesnih sortimentov je znašala 48,27 EUR/m³ in je nad načrtovano, v preteklem letu pa je bila dosežena v višini 49,02 EUR/m³. Trend padanja cen sortimentov slabše kakovosti iglavcev na avstrijskem trgu se nadaljuje, cene bukove hlo-

dovine pa so relativno stabilne. Bistven premik je bil narejen pri transportu, katerega realizacija je bila dosežena v višini 131 tisoč m³ prepeljanih gozdnih lesnih sortimentov in je nad načrtovanim ter realiziranim v preteklem letu, ko je transport znašal 58 tisoč m³. Z lastnimi zmogljivostmi smo opravili 11,2 odstotka sečnje, kar je za 5,4 odstotne točke več kot lani. Čisti poslovni izid je znašal 3,6 milijona evrov in je za 45 odstotkov nižji kot doseženi v istem obdobju lani. Med pripravljanjem članka je že znan rezultat poslovanja za julij, v katerem je družba stabilizirala poslovanje in presegla planirani posek ter prodajo gozdnih lesnih sortimentov ter tudi poslovni izid iz poslovanja.

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

Drugo četrtletje je na Poslovni enoti Postojna še vedno potekalo v duhu dogodkov, povezanih s koronavirusom, ki je v celoti zaznamoval dinamiko dela v gozdarstvu tako v proizvodnji kot tudi v prodaji gozdnolesnih sortimentov. V proizvodnji je bilo izvajanje del s polnimi zmogljivostmi večino časa velik problem, saj veliko izvajalcev zaposluje delavce iz sosednjih držav, ki so po odločbi morali v 14-dnevne karantene takoj po vrnitvi iz držav na rdečem seznamu. Odločbe so velikokrat onemogočale takojšnje nadaljevanje dela. Po drugi strani so težave pri prodaji povzročale prekinitev prodajnih verig naših kupcev, pozneje v poletnem času pa vsakoletni remont žagarskih obratov in čas letnih dopustov.

Ne glede na to smo se na poslovni enoti trudili, da sta kljub vsem nastalim oviram proizvodnja in prodaja potekali tekoče s čim manj motnjami. To je zahtevalo od vseh zaposlenih veliko truda pri doseganju zastavljenih ciljev.

V večjem obsegu smo se ukvarjali tudi z realizacijo projektov za spodbujanje socialnih funkcij gozda. Večji projekt je bil ureditev Mašunske gozdne učne poti. Za realizacijo tega projekta so bila potrebna tudi nekatera gradbena dela, nazadnje pa smo v izvedbo vključili še oddelk za lastno proizvodnjo, brez katerega bi bila zahteva po usklajeni sečnji, izdelavi in prevozu težko izvedljiva.

Poznopomladansko in poletno obdobje je bilo polno spekulativnih napovedi o napadu podlubnikov, ki pa se na srečo niso pojavili v omembe vrednih razsežnostih. Zato odločb o sanitarnih sečnjah z zelo kratkimi roki nismo imeli prav veliko in so torej bile vse izvedene v predpisanih rokih brez zamud.

Ker se v poletnem času označuje drevje za sečnjo prihodnje leto, smo na podlagi skupnega sporazuma med SiDG in ZGS zagotovili kar 13 študentov, ki so pri tem pomagali.

Gojenje in varstvo gozdov se je v poletnem času izvajalo zelo intenzivno, saj je bilo treba izvesti obžetve na velikih površinah, kjer se je v prejšnjih letih in letos izvajala sadnja po ujmi poškodovanih gozdov.

Na tolminskem gozdnogospodarskem območju bomo po poteku prepovedi sečnje zaradi vegetacijske dobe začeli intenzivne sečnje, ki so še ostale za doseg letnega plana.

V poletnem času sta se v sodelovanju z ZGS OE Postojna pod vodstvom sektorja za nepremičnine na SiDG izvedli nujna sanacija in prenova gozdarske hiše Mašun z bližnjo okolico, ki je bila v zadnjih letih v zelo slabem stanju. Urejena je bila tudi vsa druga infrastruktura, ki ni več ustrezala zahtevam današnjih standardov.

Tomi Ivanič, vodja PE Postojna

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

Na Poslovni enoti Maribor vse sile usmerjamo k obvladovanju razmer po ujmah prizadetih gozdov od leta 2017 do danes. Delovanje podlubnikov in torej pripad lesne mase se kaže v največjem številu odločb za sanitarno sečnjo od ustanovitve SiDG. Sanacija je zaznamovana tako z vplivom epidemije covid-19 kot tudi z neugodnimi vremenskimi razmerami, ki povzročajo neugodne delovne razmere, kot so mehke vlake, blato na vlakih in cestah, ter s tem vplivajo na manjše učinke izvajalcev sečnje.

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Na Poslovni enoti Kočevje smo do konca julija 2020 realizirali 239.000 m³. Zaloge so bile minimalne (pribl. 5.000 m³ na mesec). V strukturi poseka je bilo 68 % iglavcev in 32 % listavcev. Stroški poseka in spravila so bili za družbo zelo ugodni, vlaganja v gojenje, vlake in sanacijo cest po odvozu lesa pa so znašali 520.000 evrov.

Z lastno proizvodnjo smo opravili več kot 18 odstotkov poseka. Značilnost proizvodnje drugega četrtletja je, da smo od druge polovice februarja delali z zmanjšanimi zmogljivostmi. Ustavljen je bil posek listavcev, z aprilom pa so prišle omejitve sečnje rednih oddelkov v času vegetacijske dobe. Za izvajanje poletne sečnje imamo zelo malo razpoložljivih oddelkov.

Velik poudarek smo dali na izvedbo sanitarne sečnje. Močan vpliv na gozdno proizvodnjo je imel tudi visok delež slabega vremena. Od skupne količine smo posekali 32 % sanitarnih odločb in 68 % redne sečnje. Največji posek odločb C je bil v marcu in juliju. Napad lubadarja je bil manjši, kot smo pričakovali, predvsem zaradi vremenskih razmer in hitrih sanacij obstoječih žarišč. Temu primerno smo imeli tudi težave z realizacijo dobav.

Do sredine avgusta smo dobili skupno okoli 98.000 bruto m³ sanitarnih odločb na Kočevskem in 17.000 m³ na novomeškem območju. Malo verjetno je, da bo realizirana količina načrtovane sanitarne sečnje, ki znaša okoli 200.000 neto m³, kar bo pomenilo tudi

velik izpad iglavcev na letni ravni.

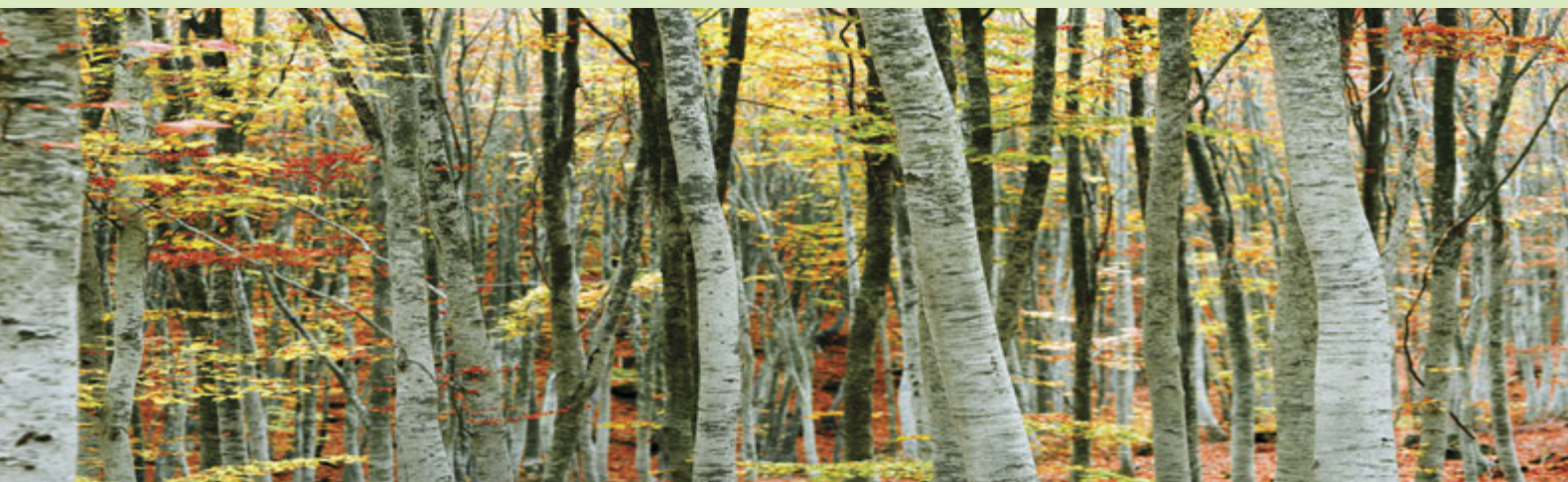
V drugem tromesečju smo dali na razpis vse odločbe B, razen preostalega varstva in zaščite. Izvedli smo vsa dela, ki so sofinancirana iz sredstev PRP. Naredili smo priprave površin za obnovo, obžetve in zaščite na 50 hektarjih površine ter posadili 140.000 sadik gozdnega drevja. Postavili smo tudi štiri ograje. Plan gozdnogojitvenih in varstvenih del na poslovni enoti bomo v celoti realizirali. Cene javnih naročil za ta razpisana dela so zelo nizke, kar je rezultat splošnega pomanjkanja dela na trgu.

Na poslovni enoti Kočevje smo tudi aktivno pristopili k novogradnji gozdnih cest. V juniju smo prevzeli cesto Črmošnjice v dolžini 1.600 metrov, vzporedno pa smo zgradili 1.500 metrov gozdnih vlak. Letos načrtujemo zgraditi še tri ceste, in sicer Luška gorica (1.600 metrov), Bevandičeva baraka (1.000 metrov) in Lukova jama (750 metrov).

Poslovna enota Kočevje ima od letos sedeže svojih gozdnih obratov na treh lokacijah, in sicer v Kočevju (obrata Vrbovec in Rog), v Črmošnjicah (obrati Brezova Reber, Poljane, Soteska in Črmošnjice) in v Kočevski Reki (obrati Draga, Mozelj in Kočevska Reka).

Na kadrovskem področju se je poslovil odpremnik Igor Tompa, za nedoločen čas pa smo zaposlili Petra Oberstarja in Gašperja Tomšiča.

Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje

Velik količinski pripad sanitarne sečnje na območni enoti Slovenj Gradec je posledica zadnjega vetroloma leta 2019, ko je površina prizadetih gozdov preseгла ves skupni obseg vetrolomov iz prejšnjih let. Omenjeni vetrolom leta 2019 se je zgodil izključno na omenjenem območju in najbolj prizadeti so bili gozdovi na območju Črne na Koroškem. Napovedovanja in špekulacije o letošnjem obsegu namnožitve podlubnikov so za omenjeno območje prese-gala količine 100.000 m³. Na srečo se napo-vedi niso uresničile, saj so leto zaznamovale obilne padavine, ki so zagotavljale boljšo vital-nost dreves in negativno vplivale na razvoj pod-lubnikov. Poleg tega se je opazil zamik razvoja

prve generacije za okoli pol meseca v mesec avgust. Sorazmerno pozno, šele sredi avgusta, so se locirala prva žarišča, saj so prizadeta drevesa kazala podobo jesenskih lubadark in jih je bilo težje opaziti.

Poslovna enota Maribor je letos do sredine avgusta prejela 1.037 odločb za izvedbo sa-nitarne sečnje v skupnem obsegu 95.750 m³. Največ odločb je bilo izdanih ravno za omenje-no območje enote Slovenj Gradec, in sicer 561 odločb za 59.860 m³. Na območju mariborske enote je bilo za gozdni obrat, ki meji na omenje-no območje, izdanih še 266 odločb za 20.400 m³. Poleg letošnjih odločb so se na območju slovenjgraške enote izvajale še sanacije nerealiziranih 208 odločb iz prejšnjih let. Območje je po terenskih razmerah zelo specifično in je poseben izziv za učinkovito sanacijo in spravilo lesa do kamionske ceste. Zaradi ekstremnih razmer je namreč treba uporabljati žičničarsko spravilo, kar pomeni, da je potreben daljši čas za sanacijo, druge tehnologije pa so manj učinkovite. Terenske razmere so posebno težavne v gozdnem obratu Črna na Koroškem, kjer še ni končana sanacija vetroloma, marsikje pa se prepleta s sanacijo lubadarja.

Sanacija v ugodnejših terenskih razmerah je končana. Zdaj so na vrsti težji tereni, zato smo na poslovni enoti pristopili tudi k odpiranju

večjih gozdnih kompleksov. Tako smo že pri-stopili h gradnji dveh vlak v skupni dolžini treh kilometrov, tečejo pa aktivnosti za pridobitev soglasij za gradnjo še dveh vlak v podobni sku-pni dolžini. Naj omenim, da se bomo z odpr-tjem odročnejših gozdnih površin lotili sanacije tako od lubadarja prizadetih dreves kakor tudi še po vetrolomu prizadetih površin. Sanacija se seli še na veliko območij, kjer s številnimi manj zahtevnimi gradbenimi posegi uspešno dosto-pamo do odročnejših terenov.

Kljub velikemu obsegu sanacijskih del smo uspešno realizirali tudi vse zaostale nesanita-rne odločbe zadnjih let z izjemo nekaj odločb v gozdnem obratu Črna na Koroškem. Za zdaj še uspešno rešujemo tekoče odločbe za sa-nitarne sečnje. Z odvozom vseh starih zalog in sprotim odvozom lesa s kamionskih cest kupcem in na skladišča smo uspešno očistili teren in se tako pripravili na še učinkovitejšo sanacijo. V nadaljevanju na območju slove-njgraške enote pričakujemo pripad za okoli 20.000 m³ lubadark, zato smo pripravili ak-cijski načrt sanacije, ki predvideva korake in ukrepanja pri koncentraciji proizvodnih aktiv-nosti na tistih območjih, kjer bo pripad odločb največji in nam ne bi uspelo izvesti sanacije v danih rokih.

Roman Jerman, vodja PE Maribor

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

Poletne mesece smo na Poslovni enoti Lju-bljana posvetili predvsem sanaciji sanitarnih sečenj. V primerjavi z zadnjimi leti nam je na najbolj izpostavljenih gozdnih obratih Bled-Jezersko in Ljubljana-Kranj uspelo omejiti in zmanjšati obseg sanitarnih sečenj. Slednje je predvsem zasluga organizacije del prek planskih javnih naročil, kar nam omogoča hiter odziv in sanacijo prizadetih območij. V tem poletju smo vsa sanitarna dela izvedli v rokih, ki jih je postavil ZGS, kar ne bi bilo mogoče brez vzpostavitve mreže skladišč na celotnem območju poslovne enote.

Zaradi zmanjšane obsega sanitarnih se-čenj smo prvič od ustanovitve SiDG na ce-lotnem območju Poslovne enote Ljubljana

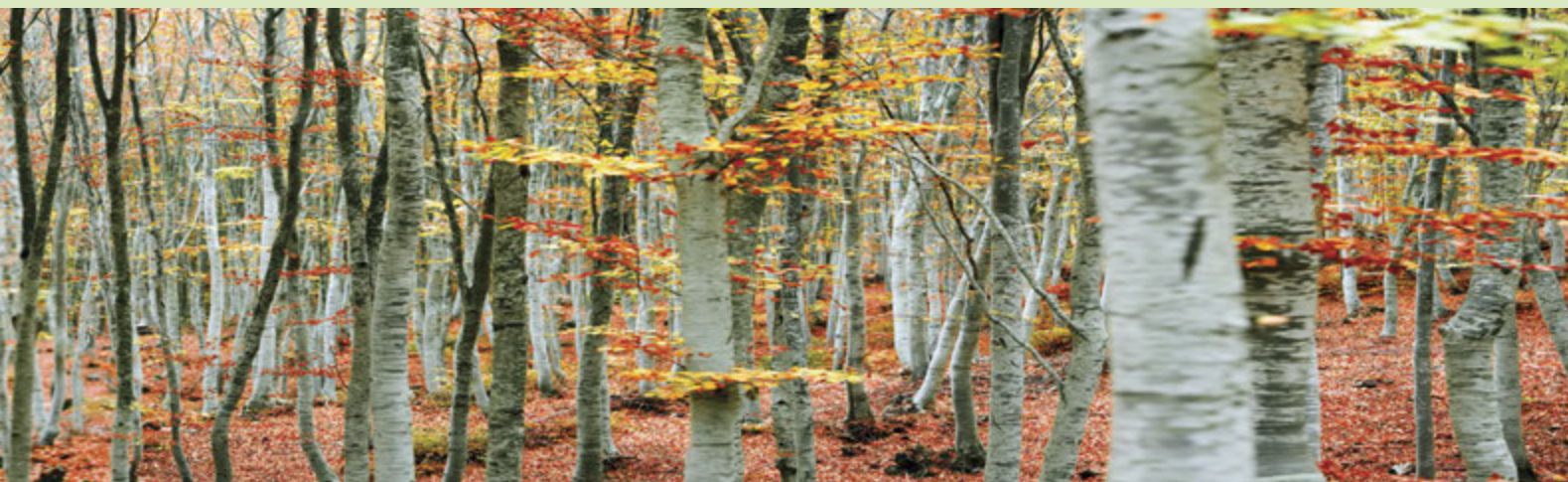
poleti izvajali posek iz rednih sečenj in s tem zagotavljali potrebne količine gozdno-lesnih sortimentov našim poslovnim partnerjem. Kljub omejitvam ter posledicam zaostrene zdravstvene situacije smo letos na poslovni enoti zadovoljni z obsegom proizvodnje in prodaje, ki poteka po predvidenem planu iz poslovnega načrta.

Junija nam je uspelo oddati vsa gojitvena dela. Zaradi poznega prejema odločb pri-čakujemo, da bomo vsa dela končali do no-vembra in s tem izpolnili načrt gojitvenih in varstvenih del. Intenzivno zaključujemo ob-žetje na objektih, ki smo jih v zadnjih letih obnovili s sadnjo, skupno na kar 280 hek-tarjih.

V aprilu smo začeli tudi gradnjo gozdne ce-ste Kozji vrh v gozdnem obratu Bled-Jezer-sko, ki nam bo omogočila gospodarjenje v trenutno nedostopnem območju Podstorži-ča. Zaradi zahtevnosti objekta bo ta izveden v dveh fazah, s predvidenim zaključkom prve faze do konca tega leta.

Konec maja so nas obiskali študenti tretje-ga letnika študija gozdarstva. V sodelovanju z našim izvajalcem Urošem Megličem, s. p., smo jim pripravili terenski dan spoznavanja spravila z žičnim žerjavom. Na Jezerskem so spoznali delovanje žičnice Syncrofalke in značilnosti gospodarjenja z državnimi goz-dovi.

Matija Špacapan, pomočnik vodje PE

Pred vrati nabave nove mehanizacije in zaposlovanje

Tekst: **Marko Opeka**

V oddelku lastne proizvodnje smo od začetka leta do sredine avgusta dosegli proizvodnjo več kot 83.000 m³. To pomeni 11,5 odstotka celotne sečnje in spravila v državnih gozdovih v tem obdobju. Da bi dosegli zastavljene cilje, pa nas letos čaka nadaljnja nabava mehanizacije in novo zaposlovanje.

V PE Maribor prevladovala sanitarna sečnja

Proizvodnja je bila organizirana po treh poslovnih enotah in se je večinoma nanašala na realizacijo sanitarnih odločb. Na območju Kočevja smo od začetka leta posekali 50.000 m³, v Postojni 16.000 m³ in v Mari-

boru 17.000 m³. V Mariboru je bilo sanitarne sečnje kar za 89,37 odstotka.

Konec aprila in v začetku maja smo v proizvodnjo dobili še dva zgibnika Bijol. Razporejena sta bila v Poslovno enoto Maribor. Na ta račun smo zaposlili dve novi ekipi delavcev, in sicer štiri sekače in dva traktorista. Zgib-

nika sta takoj začela delati in sta trenutno na sanitarnih sečnjah na širšem območju Koroške.

Okrepili smo tudi prevoze

Z lastnim transportom smo od začetka leta do konca avgusta prepeljali do kupcev ali skladišč več kot 115.000 m³ gozdnih lesnih sortimentov. Največ težav je bilo pri razporejanju dela vlačilcem, predvsem zaradi nastale korona situacije. Gozdarski kamioni z dvigali so bili bistveno bolj izkoriščeni. Poleg tega smo v maju zaposlili še dodatnega voznika v

Spomladi sta na območju Poslovne enote Maribor začela delo v gozdu dva zgibna traktorja Bijol, ki sta prinesla tudi nove zaposlitve.

Kočevju. Že aprila smo na območje Črne na Koroškem poslali dva kamiona iz Kočevja, da bi učinkoviteje zaključevali odločbe sanitarnih sečenj. Eden od kamionov je na Koroškem ostal do avgusta, nanj pa smo začasno pre-razporedili delavca žičničarja iz proizvodnje, ki je delo voznika gozdarskega kamiona odlično opravljal.

Nabava dveh kompletov strojne sečnje in žičnice

Od oddelka lastne proizvodnje se veliko pričakuje. Planirana je realizacija sečnje na nivoju 20 odstotkov lastne proizvodnje v letu 2021, kar pomeni, da se mora glede na letošnji plan, ki znaša 144.750 m³, proizvodnja okrepiti še za dodatnih 78.250 m³. Temu planu primerna je tudi načrtovana dobava gozdarske mehanizacije in zaposlovanje ustreznega kadra. Tako smo v oddelku lastne proizvodnje letos že začeli uporabljati dva prilagojena kmetijska traktorja Valtra N114 in dva zgibnika Bijol BWS 160. Z rebalansom plana nameravamo proizvodnjo okrepiti s še dvema kompletoma za strojno sečnjo, za katera teče postopek javnega naročila.

Prav tako imamo z dobaviteljem gozdarskih žičnic podpisano pogodbo o dobavi gozdarske žičnice Mounty 4000, ki bo predvidoma začela gozdno proizvodnjo konec oktobra.

Po gozdarski žičnici, ki že leto in pol dela na Koroškem, pričakujemo v prihodnjih mesecih še eno sodobno žičniško napravo za sečnjo in spravilo na najtežjih terenih.

Kadrovsko se bomo krepili na vseh enotah, kjer deluje lastna gozdna proizvodnja.

Zadnji prilagojeni kmetijski traktor Valtra N114 bo predvidoma v oddelku lastne proizvodnje dostavljen do konca septembra in bo razporejen v Poslovno enoto Postojna.

Kupili bomo dodatne kamione

Poleg gozdarske mehanizacije smo dobavili triosni vlačilec Mercedes Actros, ki je skupaj s prikolico namenjen prevozu gozdarske mehanizacije. V novembru pričakujemo še dobavo dveh gozdarskih kamionov z dvigalom. Enega bomo razporedili na območje Poslovne enote Postojna, drugi pa bo šel v Poslovno enoto Maribor. Planiramo tudi nabavo mobilne servisne delavnice in zaposlitev mehanika, vendar aktivnosti v zvezi s tem trenutno stojijo.

Zaposlili bomo še 21 delavcev

Za vse našete dobave se pripravljajo tudi kadrovske okrepitve, predvidoma bodo razpisi za zaposlitve objavljeni v začetku septembra. Trenutno nas je v oddelku lastne proizvodnje in transporta zaposlenih 88. Do konca leta se bomo predvidoma popolnili še z 21 sodelavci in tako naj bi nas bilo konec leta že 109 zaposlenih.

Poslovanje med svetovno epidemijo

Živimo v nenavadnem letu, ki ga je zaznamoval novi virus covid-19. Ta je dodobra spremenil gospodarske razmere ne samo pri nas, temveč po vsem svetu. Zaradi zmanjšanja gospodarskih aktivnosti se je pomembno zmanjšalo tudi povpraševanje, prodajne cene pa so rekordno nizke. Takšnega padca cen ni bilo niti v obdobju svetovne recesije pred dobrimi desetimi leti.

Robert Krvavica, direktor Snežnika

V sredini marca smo bili prisiljeni zmanjšati obseg poslovanja in delati le enoizmensko. Meja s Hrvaško je bila zaprta, zato naši zaposleni, ki se dnevno vozijo iz sosednje države, niso mogli priti na delo. Ob tem so nekatere države, kot sta Italija in Španija, z ukrepi za preprečevanje širjenja virusa tako rekoč ustavile gospodarstvo. Z majem so se razmere izboljšale, meje so se odprle, zaznati je bilo tudi rahlo povečanje povpraševanja, a cene so še vedno zelo nizke. Z vladnimi ukrepi za blažitev krize nismo veliko pridobili, saj je bil eden od kriterijev za pomoč padec prometa za več kot 20 odstotkov, kar se pri nas ni zgodilo.

V drugem kvartalu smo uspešno zagnali novi lupilec za hlodovino. Montaža je bila sicer zamaknjena iz marca v junij, saj zaradi virusa in karanten ter ukinitve letalskih prevozov inštruktor in nadzornik montaže iz Finske prej ni mogel priti. Montaža in zagon lupilca hlodovine Valon

Kone VK100 je bila izvedena strokovno in v rekordnem roku. Po dveh mesecih obratovanja smo zadovoljni s to posodobitvijo, saj skoraj ni bilo zastojev, kakovost lupljenja hlodovine pa je bistveno boljša, to pomeni, da lubja v sekancih tako rekoč ni. S tem smo odpravili razlog za pripombe naših kupcev sekancev. V doglednem času bo treba posodobiti še transporterje. Omenimo še obisk ministrice dr. Aleksandre Pivec. V sklopu obiska družbe SiDG je obiskala tudi Snežnik. Ogledala si je proizvodnjo na žagi in se seznanila s problematiko. Pomembno je,

da začnemo posodabljanje tehnologije, saj je večina ključnih strojev starejših od 30 let, kar nam povzroča višje stroške vzdrževanja in pogoste zastoje v proizvodnji.

In kako gledamo vnaprej? Kot kaže, se bomo morali navaditi živeti z virusom covid-19. Upamo le, da se situacija zaradi preprečevanja okužb ne bo poslabšala in radikalni ukrepi ne bodo več nujni. Pričakujemo stabilnejše gospodarske razmere in povečanje povpraševanja, zato načrtujemo približno isto število zaposlenih tudi vnaprej. Glede na nizke prodajne cene sta za nas najpomembnejša dober izkoristek lesa in visoka produktivnost zaposlenih. Tako bomo prebrodili to zahtevno leto in začeli priprave za nadaljnje posodobitve tehnologije, kar bo pomenilo dolgoročno konkurenčnost na trgu.

V času

NA OBISKU PRI POSLOVNEM
PARTNERJU:
Igor Pogorelc, Žaga Pogorelc, d. o. o.

koronakrize

še več naročil kot prej

Žaga Pogorelc je družinsko podjetje z dolgo tradicijo in naš dobri poslovni partner. Njihovi glavni dejavnosti sta razrez hlodovine in izdelava lesene embalaže. Lani so razrezali 46.471 m³ lesa, od tega je bilo okoli 10.000 m³ listavcev. Zaradi zmanjšanja sečnje listavcev so se morali namreč prilagoditi in so zato morali rezati več iglavcev. Les, ki ga razžagajo, se uporablja predvsem za gradbeništvo, leseno embalažo, pohištvo, stavbno pohištvo, papirno industrijo in energetiko. Pogovarjali smo se z Igorjem Pogorelcem, enim od lastnikov in direktorjem podjetja, ki podjetje vodi skupaj s svojim bratom Edvardom.

Pogovor: **Suzana Rankov**

Kolikšen del prodaje se nanaša na izvoz in kateri so vaši najpomembnejši trgi?

Na izvoz se nanaša večina naše prodaje, od tega večji del prodamo neposredno kupcem, nekaj pa po posrednikih. Najpomembnejši trgi za nas so Avstrija, Italija, Hrvaška in tudi druge evropske države ter Afrika in Azija.

Ali v zadnjih letih opazate kakšne spremembe na trgih, na katerih poslujete?

Spremembe so vedno prisotne. Pojavljajo se novi izdelki, novi trendi, saj smo v zadnjih letih pričala vedno večjim zahtevam in željam po vgrajevanju lesa v različne objekte. Les je naraven in ima vrsto dobrih lastnosti, ob pravilni obdelavi in vgradnji pa dobi dodatne lastnosti, ki se lahko primerjajo z drugimi materiali. Kupci so vse bolj zahtevni in za enako denarja pričakujejo več kot pred nekaj leti. Konkurenca je čedalje večja in tudi poslovanje je vse bolj oteženo ter zahteva veliko previdnost. Spremembam na trgu se prilagajamo predvsem s hitro odzivnostjo in sledenjem zahtevam kupcev.

Kako ste se spopadli s krizo, ki jo je prinesla epidemija koronavirusne bolezni? V času karantene ste bili ena izmed redkih žag, ki jim je SiDG dobavljala hlodovino in je delala s polno paro.

Z vidika naročil nismo občutili epidemije koronavirusne bolezni, nekaj nevšečnosti je bilo le z organizacijo transporta. Seveda smo se bali morebitne okužbe katerega od zaposlenih. Nekaj težav smo imeli tudi z nabavo repromateriala, ker veliko podjetij in trgovin v tistem času ni obratovalo. Lahko povemo, da je proizvodnja

tekla vse dni v času pandemije. Zato je bila tudi nabava hlodovine ključna in zadovoljni smo, da nismo imeli težav pri nabavi hlodovine s strani SiDG. Zaradi koronavirusa so padle cene in tudi prodajne količine pri kupcih. Toda zaradi dobrih poslovnih odnosov so nas kupci uvrstili v ožji krog svojih dobaviteljev in smo imeli zato še več naročil kot sicer.

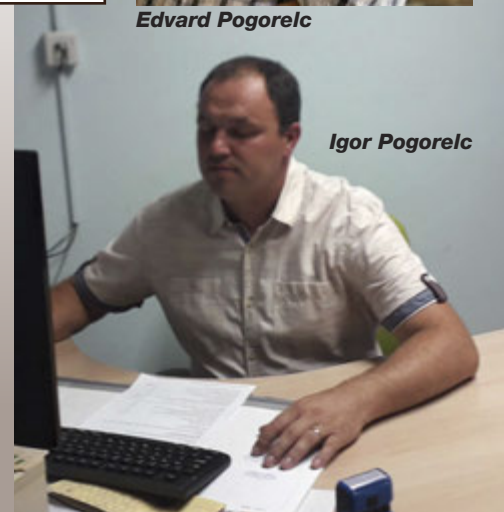
Katere so glavne spremembe, ki jih je prinesla koronakriza? So padle cene na trgu? Kako je s povpraševanjem, trgi okrevajo ali ne? So se v zadnjih mesecih zvišale transportne cene, katere in za koliko?

Glavne značilnosti na trgu, na katerem delujemo, se niso bistveno spremenile. Cene so sicer padle, vendar ne zaradi koronakrize, ampak ker je na evropskem trgu preveč hlodovine. V Sloveniji trenutno hlodovine primanjkuje, zato pa se je veliko uvaža. Povpraševanje po lesu je ogromno, tako da se za zdaj ne bojimo za nova naročila. Večja negotovost je pri nabavi hlodovine in zaradi tega dejstva je zelo težko načrtovati povečevanje proizvodnje. Ko poslušam strokovnjake in tudi vodstvo SiDG, vse kaže, da bo dolgoročno primanjkovalo iglavcev. Transportne cene so padle, saj so se naftni derivati občutno pocenili. Veliko težav pa je pri ladijskem transportu, ker so cene nestabilne in se dnevno spreminjajo. Razhajanja med cenami znašajo tudi do 300 odstotkov.

Ukvarjate se tudi z izdelavo lesene embalaže. Kateri so vaši najpomembnejši izdelki in komu jih prodajate?

Edvard Pogorelc

Igor Pogorelc

Lesena embalaža se je v našem podjetju začela proizvajati leta 1980. Izdelujemo izključno po naročilu in predvsem nestandardno embalažo. To so predvsem razni zaboji, oboji in specialne palete. Klasičnih palet naredimo zelo malo, saj se cenovno na tem področju ne vidimo in ne moremo konkurirati tistim podjetjem, ki imajo velike avtomatske linije za proizvodnjo palet. Večino lesene embalaže prodamo v Sloveniji neposredno podjetjem, s katerimi sodelujemo že vrsto let. Nekaj lesene embalaže prodamo tudi v Italijo in na Hrvaško.

Pohvalite se lahko s certifikatom za opravljanje termične obdelave lesene embalaže.

Certifikat za toplotno obdelavo po standardu ISPM15 smo pridobili leta 2006. Toplotna obdelava lesene embalaže je namenjena za

uničevanje škodljivcev v lesu. Predvsem naj bi to preprečevalo prenos lesnih škodljivcev po svetu. Ker se pričakuje, da se lesena embalaža proizvaja iz lesa slabše kakovosti in so v tem lesu lesni škodljivci, jih je treba uničiti. Za to obstajajo trije načini, najbolj ekološki in tudi najcenejši postopek pa je toplotna obdelava lesene embalaže. Toplotna obdelava lesa po standardu ISPM15 pomeni, da se mora segreti sredina najdebelejšega kosa lesa, ki je takrat v komori, minimalno 30 minut in pri tem mora biti minimalno 56 stopinj Celzija. Pri tem postopku seveda uničimo tudi škodljivce oziroma podlubnike.

Ali načrtujete, da bi povečali nabor lesenih izdelkov? Da bi se bolj usmerili tudi v sekundarno predelavo lesa?

Da, to imamo v dolgoročnem planu. Treba je delati za večjo dodano vrednost. Še vedno je glavna ovira nakup zemljišča, za katero računamo, da bomo v kratkem postali njegovi lastniki. Ni pa gotovo, saj sem spoznal, da se postopki odkupa iz stečaja vlečejo in vedno spreminjajo.

Velikokrat slišimo, da se po propadu velikih lesnopredelovalnih podjetij prevelik delež proizvodnje nanaša zgolj na žagarstvo, torej osnovni razrez hlodovine, nimamo pa več razvite sekundarne predelave, ki prinaša večjo dodano vrednost lesu iz slovenskih gozdov. Kako gledate na to problematiko? Pod kakšnimi pogoji bi se spet lahko razvila tudi zahtevnejša predelava lesa?

V zadnjih 20 letih se je stroka ukvarjala predvsem z gozdarstvom in biomaso, na predelavo pa se je skoraj pozabilo. Po naši izkušnji je bila povezava med lesarji in gozdarji skoraj pretrgana. V teh letih so to izkoristile sosednje države, predvsem Avstrija in Italija, ki so nam vzele surovino in tudi trg. Zdaj se kupujejo žagani les in lepljeni profili iz Avstrije. Tako predelovalci kot stroka vidimo, da to ni bilo prav. Izgubljeno je težko nadoknaditi, še posebno v kratkem času. V tistem obdobju bi morala država podpreti obrate z ustreznimi podporami, omogočiti nakup hlodovine in situacija bi bila danes drugačna. Konkurenčnost bi se lahko dvignila tudi z znižanjem obremenitev na zaposlenega in zmanjšanjem birokracije.

Vaše podjetje je tudi okoljsko naravno. Pred leti ste izpeljali investicijo v kotlovnico v biomaso.

V obratu v Strugah je postavljena kotlovnica moči 320 kW, ki ogreva samo naše objekte (4) in sušilnico. V enoti Kočevje pa imamo kotlovnico moči 6 MW in ni izkoriščena. Ogreva celoten kompleks Nolika, d. d. (v stečaju), in sušilnice za sušenje lesa. Sušilnic je deset in v enem ciklu lahko posušimo do 600 m³ lesa.

Koliko prihodkov ste ustvarili v letu 2019? Koliko je to primerjalno glede na 10 let pred tem?

Obrat v Strugah

Edi in Igor na skladišču hlodovine

V letu 2019 smo ustvarili nekaj manj kot 6 milijonov evrov prihodkov. Glede na poslovanje izpred desetih let smo povečali prihodke za trikrat.

Koliko imate zaposlenih? Kako je raslo število zaposlenih? Boste še zaposlovali?

Trenutno nas je zaposlenih 37. Število je raslo s povečevanjem in poslovanjem na dveh lokacijah. Leta 2014 nas je bilo 7, leta 2016 smo imeli 20 zaposlenih, trenutno pa že 37.

Žaga Pogorelec je družinsko podjetje. Kdaj sta z bratom prevzela vodenja žage?

Že od mladih nog smo se celotna družina posvečali podjetju. Bili smo trije sinovi in ena hčer očeta Edvarda in mame Marije, ki smo počasi, vztrajno in tudi uspešno gradili podjetje na že dobro postavljenih temeljih. Leta 2007 se je mnogo prehitro od nas poslovil brat Marko. V tistem trenutku je delo mogoče malo izgubilo smisel, vendar nas je to naredilo še močnejše in smo vztrajali na tej poti. Sestra Marija je bila svoj čas tudi vključena v podjetje, pozneje pa se ni odločila za podjetniško pot. Vodenje sem prevzel po upokojitvi mame leta 2012. Leta 2018 smo prejšnji dve podjetji združili in preoblikovali v zdajšnjo Žago Pogorelec, d. o. o.

Opaziti je mogoče, da je v vaši panogi zelo veliko družinskih podjetij. Kako si to razlagate?

Vsa družinska podjetja in ne le v naši panogi uspevajo zato, ker se dela nonstop. Tukaj ni osemurnega delovnika. V naši panogi pa je tako, da ti na koncu ostane zelo malo. Trdo delo in prave odločitve v pravem času so najpomembnejši dejavniki za uspeh vsakega podjetja. S takšno miselnostjo je mogoče premagati tudi gospodarske krize. Seveda pa so v majhnosti tudi nekatere prednosti, saj veliki sistemi ne omogočajo tistega, kar si stranka želi, ampak tisto, kar imajo na voljo.

Katere so največje spremembe, investicije, ki sta jih z bratom izvedla v času od prevzema žage? Kateri so bili največji mejniki v poslovanju?

Največja sprememba je že to, da sva začela proizvodnjo žaganega lesa v Kočevju. Dodali smo še nov polizdelek, in sicer sredico za opažne plošče. Večje investicije so bile nakup vseh strojev, naprav in sušilnic, ki so bili še v lasti Nolika, d. d. – v stečaju. Potreben je bil nakup nekaterih strojev za razžagovanje iglavcev (večlistna dvoosovinska krožna žaga), nekaj viličarjev in prekladalnik lesa. Kupili smo kar veliko terjatev od upnikov in tako sami postali eden izmed upnikov. Ravno zdaj smo v investiciji postavitve lupilno-sortirne linije s 3D-merjenjem.

V zadnjih letih ste dejavnost razširili in ob stečaju podjetja Nolik (nekdanji LIK) najeli tudi obrat v Kočevju, tako da poslužete na dveh lokacijah. Zakaj?

V Kočevje smo prišli leta 2016 zaradi prostorske stiske v Strugah in v želji, da postavimo proizvodnjo izdelave bukovih friz in lepljenih izdelkov. Namen je bil razžagovati iglavce v Strugah in listavce v Kočevju. Stečajni postopek nam je podrl skoraj vse načrte. Tukaj je povzročena zelo velika gospodarska škoda, saj bi se v teh letih, v tej coni lahko več zaposlovalo in bi bila tudi večja dodana vrednost. Ker nismo lastniki zemljišč, se ne moremo razvijati, kot bi si želeli.

Nam lahko zaupate, na kakšni površini se trenutno skupaj raztezajo vaše poslovne stavbe in skladišča?

KAKO SE JE PRENAŠALA DRUŽINSKA TRADICIJA ŽAGARSTVA

Začetki žagarstva na lokaciji v Strugah segajo v leto 1908, ko je tedanji lastnik Jernej Pogorelec postavil žago venecijanko z dvema žagnima listoma, s pogonom na bencinski motor. Zaradi povečevanja razreza je bila leta 1913 nabavljena parna lokomotiva z 25 KM, leta 1937 pa še plinski motor na drva. Lastništvo je prevzel Jernejev sin Edvard, ki je že trgoval z lesnimi trgovci doma in v tujini, predvsem z Italijani. Zaposloval je do 20 delavcev. Razvoj žage je ustavila druga svetovna vojna. Lastnik se iz vojne ni vrnil, celotno premoženje pa je bilo nacionalizirano. Obrat je bil v lasti države, vendar zaradi slabega gospodarjenja ni deloval dolgo in se je leta 1962 popolnoma ustavil. Leta 1965 je obrat v najem vzel sin pok. Edvarda, Edvard Pogorelec (oče lastnika in direktorja vlagatelja, istoimenovanega Edvarda Pogorelc), leta 1967 pa je od države odkupil obrat žage. Leta 1993 se je lastnik Edvard Pogorelec upokojil, obrat pa je prevzela žena Marija (Žagarstvo Pogorelc, Marija Pogorelc, s. p.). V septembru leta 2010 so imeli v Strugah veliko poplavo in takrat se je obrat ustavil za dva tedna. Leta 2012 se je mama Marija Pogorelc upokojila in eden od sinov je prevzel vodenje podjetja. Takrat se je podjetje preimenovalo v Žaga Pogorelc, Igor Pogorelc, s. p. V istem letu so v Strugah postavili novo avtomatsko izhodno linijo za razrez lesa. Večji preskok je bratoma Pogorelc uspel, ko sta se odločila, da poizkusita zagnati obrat v Kočevju v propadlem podjetju Nolik, d. d. (v stečaju).

V Strugah delujemo na površini 22.800 m². V Kočevju obratujemo na 65.000 m², od tega je 13.000 m² pokritih površin.

Ali drži, da želite tudi odkupiti prostore v Kočevju, a se vam pri tem zatika?

Drži, da želimo odkupiti prostore. Vlaganja so majhna, ker še nismo lastniki zemljišč, in to traja že več kot štiri leta. Tudi danes se še ne ve, kdaj bomo postali lastniki, če sploh. Takoj, ko bo rešeno lastništvo, gremo s polno paro naprej. Ta štiri leta pa smo vlagali predvsem v dobre poslovne odnose, iskanje novih kupcev in trgov ter načrtovali nove investicije in razvoj podjetja.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost? Morebitne nove investicije? Širitev dejavnosti?

Načrtujemo modernizacijo. Od več novih investicij sta dve že v teku. Želimo prilagoditi delovna mesta s čim manj fizičnega dela ter širiti dejavnosti z novimi proizvodi, vendar ne v večanju zmogljivosti, ampak v večji dodani vrednosti. Slovenija je majhna in nekateri kupci sploh nočejo poslovati s slovenskimi podjetji zaradi majhnosti, saj en obrat v tujini predela več lesa kot celotna Slovenija v enem dnevu.

Žaga Pogorelc je pomemben poslovni partner SiDG, od sodelavcev, ki z vami delajo, pa lahko slišimo samo pohvalne besede. S SiDG imate podpisano tudi dolgoročno pogodbo o dobavi gozdnih lesnih sortimentov, ki se izteče prihodnje leto. Kaj vam pomeni dolgoročna prodajna pogodba?

Dolgoročna pogodba je prvo zagotovilo, da je podjetje stabilno pri kontinuirani dobavi lesa. To

je ključno zagotovilo za delovanje podjetja in za podpis pogodb s kupci. Prav je, da se čim več lesa predela v lokalnih krajih. Upoštevati je treba, da če se predeluje lokalno, je manj izpustov v ozračje, manj uničenih cest, več zaposlenih ljudi doma ...

Verjetno SiDG ne more zadovoljiti vseh vaših potreb in morate hlodovino odkupovati tudi na trgu. Kolikšen delež vam predstavlja dobava hlodovine iz državnih gozdov?

Iz državnih gozdov dobimo okoli 30 odstotkov hlodovine po dolgoročnih pogodbah, 15 odstotkov pomenijo licitacije, preostalo pa je iz zasebnih gozdov in tujine.

V zadnjem času iz držav Srednje Evrope na slovenski trg prihaja veliko poceni hlodovine iz poškodovanih gozdov. Jo kupuje tudi vaša žaga?

Zaradi povečanih zmogljivosti in ob pomanjkanju iglavcev dobavljamo nekaj še iz Italije,

Suhe javorjeve deske, pripravljene za odpremo

Avstrije, Češke in Hrvaške. Iz Hrvaške bomo dobavljali tudi listavce.

Do konca leta bomo objavili nov razpis za dolgoročne pogodbe. Kaj pričakujete? Bi si želeli kakšnih sprememb v razpisnih pogojih?

Želeli bi si večjih količin, saj dobro sodelujemo. Ne bi se branil niti nižjih cen in daljših plačilnih rokov.

Pričakovati je, da bo v prihodnjih letih na trgu več hlodovine listavcev, saj so naravne ujme v zadnjih letih zahtevale obsežno sečnjo iglavcev. Lahko za vas to pomeni težavo?

Listavci so bolj specifični. Imajo več napak, daljši je čas sušenja in obdelava je zahtevnejša. Tukaj se začne pojavljati problem, ker smo ta leta dobili veliko kupcev za iglavce, pridobili smo si njihovo zaupanje, zdaj pa jim zaradi pomanjkanja surovine ne bomo mogli več dobavljati. Za podjetje to ni problem, saj trg za listavce obstaja, tehnologijo razžagovanja in sušenja listavcev pa tudi že imamo.

Skladišče hlodovine

Proizvodnja žaganega lesa v Sloveniji

Primarna predelava lesa je zelo pomemben člen v gozdno-lesni verigi in je osnova za razvoj lesne industrije. Hkrati je tudi ključni razlog, da potenciala lesne surovine v Sloveniji ne izkoriščamo dovolj in ustrezno oziroma da je dodana vrednost glede na kakovost surovine (pre)majhna.

Avtorica članka:

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije

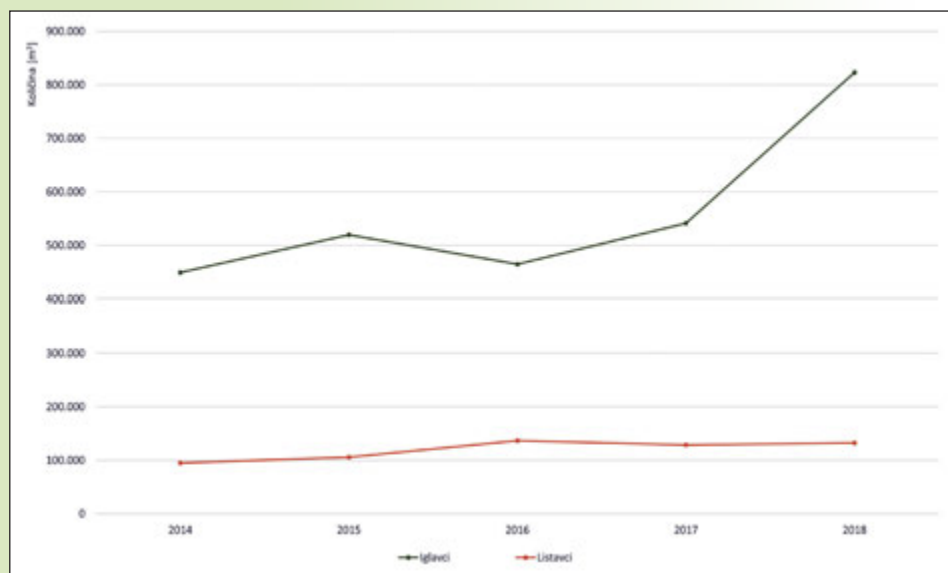
V Sloveniji je bilo doslej opravljenih več raziskav o žagarskih obratih – popolni popisi in raziskave, ko so se podatki s statističnimi metodami ovrednotili za vso državo. Podatke o proizvodnji žaganega lesa v Sloveniji za vsako leto zbiramo tudi na Gozdarskem inštitutu Slovenije (GIS), vendar metodologija zbiranja podatkov ni celovita in sistematična.

Nov popis žagarskih obratov

Ocena proizvodnje žaganega lesa v Sloveniji je težavna in zahtevna in jo je težko zajeti s parcialnim zbiranjem podatkov na posameznih poročevalskih enotah ali omejenih vzorcih. Zato smo na GIS letos začeli s popoln popis žagarskih obratov, katerega rezultat bo natančna analiza proizvodnje žaganega lesa v državi. Ugotovili bomo tudi prostorsko razporeditev žagarskih obratov na ravni Slovenije, kar je ključno za izvajanje nadaljnjih, po potrebi natančnejših vzorčnih raziskovanj in analiz na poljubni nižji ravni (na primer statistične regije, občine). S takšnimi sistematičnimi in periodičnimi popisi bi dolgoročno lahko natančno ugotavljali trende primarne predelave lesa v Sloveniji ter po potrebi tudi po posameznih regijah Slovenije.

Pomanjkljivi podatki SURS

Eden od virov za podatke o količinski proizvodnji žaganega lesa v Sloveniji je tudi Statistični urad RS (SURS). Ti podatki se s pomočjo vprašalnikov zbirajo enkrat na leto, za njihovo interpretacijo pa je dobro poznati metodologijo zbiranja podatkov, zaradi katere podatki ne odražajo povsem prave proizvodnje žaganega lesa v Sloveniji. Glavne pomanjkljivosti metodologije so: premajhen zajem poslovnih subjektov, ki se ukvarjajo s področjem dejavnosti C16 (SKD 2008), nezagotovitev reprezentativnosti izbranega dela vzorca poročevalskih enot, neposredovanje, pomanjkljivo ali nenatančno izpolnjevanje vprašalnikov s strani poročevalcev, statistično urejanje podatkov s strani SURS-a.

Analiza podatkov o proizvodnji žaganega lesa

V Sloveniji količinsko in tudi po številu žagarskih obratov prevladuje proizvodnja žaganega lesa iglavcev. Po podatkih SURS-a je v obdobju 2014–2017 proizvodnja žaganega lesa iglavcev znašala od 450.000 m³ do 540.000 m³, v letu 2018 pa se je proizvodnja v primerjavi z letom prej povečala za kar 52 odstotkov in je znašala 823.000 m³. Eden od razlogov za takšen skok je sprememba v vzorčnem okviru poročevalskih enot, in sicer se je za referenčno leto 2018 povečal zajem podjetij v dejavnosti C16. Po navedbi SURS-a pa primerjava med enakim vzorcem poročevalskih enot v letih 2017 in 2018 kaže na rast proizvodnje žaganega lesa iglavcev za 12 odstotkov. Po podatkih SURS-a so bile največje količine žaganega lesa listavcev proizvedene v letu 2016, ko so znašale 136.000 m³. Tako kot pri iglavcih se je tudi pri listavcih v letu 2018 povečala proizvodnja v primerjavi z letom prej, in sicer za 3 odstotke; razlog je v povečanju zajema poročevalskih enot. Po navedbi SURS-a pa primerjava med enakim vzorcem poročevalskih enot v letih 2017 in 2018 kaže na zmanjšanje proizvodnje žaganega lesa listavcev za 2 odstotka.

Proizvodnja žaganega lesa iglavcev in listavcev (v m³) v Sloveniji v obdobju 2014–2018 (vir: Statistični urad RS)

Proizvodnja žaganega lesa iglavcev

Žagarski obrati, ki SURS-u vsako leto poročajo o proizvodnji žaganega lesa iglavcev, so razpršeni po večjem delu Slovenije. Za leti 2014 in 2015 za velik del proizvodnje žaganega lesa iglavcev v Sloveniji nimamo razpoložljivih uradnih podatkov o količinah po posameznih statističnih regijah. Od leta 2016 se je največ žaganega lesa iglavcev proizvedlo v Savinjski regiji (skupaj 580.000 m³). V letu 2018 se je poleg Savinjske regije strmo povečala predelava okroglega lesa v žagan les še v regiji Jugovzhodna Slovenija in v Gorenjski regiji. V prvi je bilo po podatkih SURS-a proizvedenih 150.000 m³ žaganega lesa iglavcev, v drugi pa 130.000 m³. Med razlogi za povečanje proizvodnje žaganega lesa iglavcev v omenjenih predelih države sta bili dve večji investiciji v regiji Jugovzhodna Slovenija in povečanje količin hlodovine iglavcev zaradi večje ponudbe lesa na trgu v Gorenjski regiji.

Edini zabeleženi padec proizvodnje iz leta 2017 v leto 2018 je bil v Koroški regiji. Eden

od razlogov za to bi bilo lahko pomanjkanje hlodovine iglavcev za predelavo na tem območju zaradi povečanega izvoza tega sortimenta v sosednjo Avstrijo.

Povečanje proizvodnje v zahodni Sloveniji

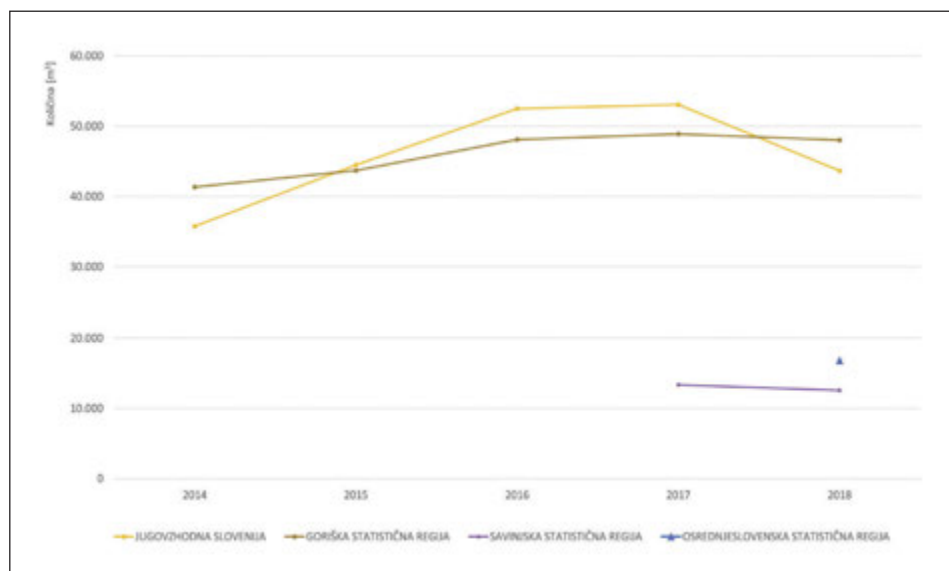
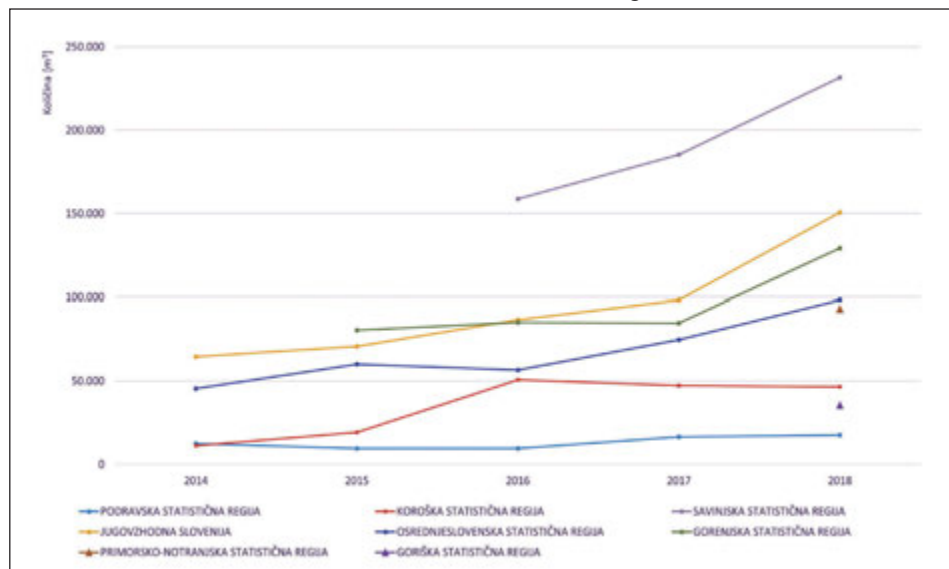
Eden od razlogov za povečanje proizvodnje žaganega lesa iglavcev v letu 2018 na ravni države je zagotovo povečanje proizvodnje v Primorsko-notranjski statistični regiji (93.000 m³) in tudi v Goriški regiji (36.000 m³). S prihodom novega, avstrijskega lastnika ene od žag v Primorsko-notranjski regiji se je proizvodnja precej posodobila in zato se je precej povečala proizvodnja žaganega lesa iglavcev v tej regiji. Razloga za povečanje proizvodnje žaganega lesa iglavcev v Goriški regiji pa sta povečanje proizvodnje na eni izmed žag in

hkrati tudi zagon novega žagarskega obrata v Ajdovščini.

Proizvodnja žaganega lesa listavcev

Žagarski obrati, ki SURS-u vsako leto poročajo o proizvodnji žaganega lesa listavcev, prevladujejo v Goriški statistični regiji in regiji Jugovzhodna Slovenija. V Goriški regiji v enem izmed žagarskih obratov predelujejo največ bukove hlodovine v državi. Podatki o proizvodnji v drugih statističnih regijah pa večinoma niso na voljo. V letu 2014 sta Goriška regija in regija Jugovzhodna Slovenija pomenili 81 odstotkov vseh poročenih količin proizvodnje v Sloveniji, v letu 2015 celo 84 odstotkov, v letu 2018 pa se je delež zmanjšal na 69 odstotkov. Eden od razlogov za to zmanjšanje je precejšnje povečanje predelave hlodov listavcev na eni izmed žag v Osrednjeslovenski regiji, drug razlog bi bil lahko tudi povečana predelava okroglega lesa listavcev zaradi zadostnih količin teh sortimentov na trgu.

Proizvodnja žaganega lesa iglavcev (v m³) po statističnih regijah Slovenije v obdobju 2014–2018 (vir: Statistični urad RS)

Proizvodnja žaganega lesa listavcev (v m³) po statističnih regijah Slovenije v obdobju 2014–2018 (vir: Statistični urad RS)

PREJELI SMO

SPOŠTOVANI!

Oglašam se vam s pismom, ki dokazuje, kako dobro je lahko sodelovanje nas Slovencev, če le hočemo in se malo potrudimo.

Sem Igor Kolarič iz Maribora in stanujem v bližini gozda Betnava. To je gozd, kjer se vsak dan sprehaja in rekreira veliko ljudi. Tu se srečujemo tudi starejši in včasih klepetamo, vendar do nedavnega nismo imeli kam sesti. Obstoječe klopi v gozdu so bile neuporabne, zato sem si postavil za nalogo, da izvem več o gozdu, njegovem lastništvu in podobno. Vse informacije o tem sem pridobil od Rimskokatoliške cerkve Maribor, nekdanje lastnice gozda in gradu Betnava.

Stopil sem v stik z gospo Suzano Rankov iz družbe SiDG. Predlagal sem, da se pristopi k urejanju tega našega gozda. Gospa Rankov je z veseljem prisluhnila in stekla je akcija. Gozdarji so izdelali in postavili nove klopi na nekatera mesta, kjer danes lahko sedemo in občudujemo naravo, ki je v tem času lepa in zelena. Ob postavitvi klopi so bili prisotni tudi sprehajalci in novinarji.

Pozneje smo pod pokroviteljstvom SiDG izvedli tudi pogozdovanje in v Betnavskem gozdu zasadili 50 različnih medovitih dreves. Pri tem so pomagali dijaki Srednje lesarske šole Maribor in čebelarско društvo. Po zasaditvi dreves sem izrazil željo oziroma podal pobudo še za postavitev novih trim točk, ki so že od nekdaj v gozdu, vendar so dotrajane in so potrebne prenove.

Gospod Peter Kolar iz družbe SiDG je nekaj dni za tem poklical. Kraje, kjer bi potekala prenova, sva si že ogledala in se dogovorila, da se srečava v septembru 2020 in začneva z realizacijo.

Vsa pohvala tudi delavcem gozdarjem, ki so letos spomladi čistili gozd in odstranili suha in nepotrebna drevesa, in vsem zaposlenim, ki so mi pomagali pri realizaciji mojih pobud. Upam, da bo naše sodelovanje ostalo tudi v prihodnje kar se da uspešno.

Misli sem sklenil s pisanjem na eni izmed novih klopi v prijetnem ambientu našega gozda, od koder je čudovit pogled na zrela pšenična polja in na zeleno Pohorje. Veseli me, da sem lahko pripomogel k ureditvi tega projekta, ki je dokaz, kako se z dobro voljo, trudom in medsebojnim sodelovanjem lahko uresničijo želje in pobude.

Maribor, julij 2020
Igor Kolarič

Pojav podlubnikov v letu 2020 in ukrepanje za njihovo zatiranje

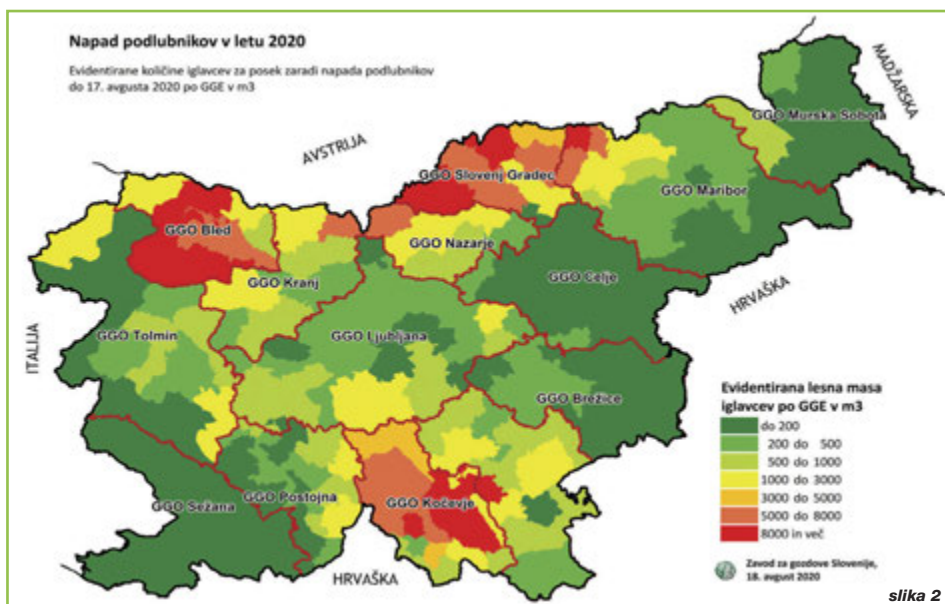
Zaradi podlubnikov je bilo do 20. avgusta 2020 za posek izbranih za 504.000 m³ dreves, večinoma smreke, in posekanih za 490.000 m³ dreves. To je manj kot v istem obdobju leta 2019, ko je bilo za posek izbranih 760.000 m³, posekanih pa 740.000 m³ dreves. Največ poškodb je tako kot v letu 2019 v GGO Bled, Kočevje in Slovenj Gradec. V GGO Kočevje in GGO Slovenj Gradec je poškodb oziroma izbranega drevja za posek zaradi podlubnikov za približno eno šestino manj kot v istem obdobju leta 2019, v GGO Bled so poškodbe manjše za dobro polovico. Poškodbe so manjše tudi v drugih GGO.

Tekst: **Marija Kolšek,**
Zavod za gozdove Slovenije

Podlubniki so škodljivi organizmi, ki ne samo v gozdovih Slovenije, ampak tudi širše povzročajo največ poškodb v gozdovih. V Sloveniji največ poškodb povzroča vrsta osmerozobi smrekov podlubnik (*Ips typographus*). Ta po naravnih ujmah, v katerih je v večjem obsegu oslabiljena ali poškodovana smreka, preide v gradacijo, ki najpogosteje traja od 3 do 6 let, v izrednih razmerah tudi več let.

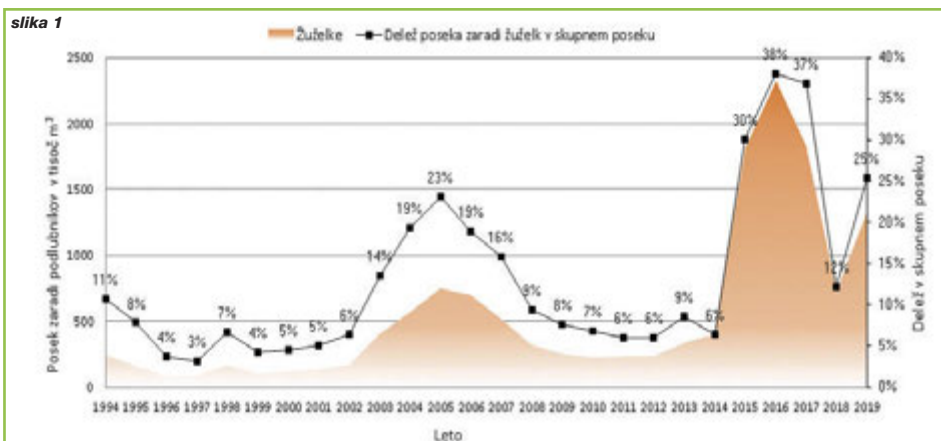
Namnožitev smrekovih podlubnikov

Smo v obdobju največje do zdaj znane namnožitve smrekovih podlubnikov, ki se je začela leta 2015 kot posledica poškodb v žledu leta 2014 (slika 1). Namnožitev se je leta 2018 umirila na pretežnem delu Slovenije.

slika 2

slika 1

Prostorski prikaz poškodovanosti gozdov zaradi podlubnikov v letu 2020 do sredine avgusta po gozdnogospodarskih enotah v m³ izbranega drevja za posek zaradi podlubnikov po GGE (vir podatkov: ZGS)

Posek zaradi podlubnikov v gozdovih Slovenije ter delež poseka zaradi podlubnikov v skupnem letnem poseku po letih v obdobju 1994–2019 (vir podatkov: ZGS)

Leto	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Žuželke	242.898	163.943	87.902	81.284	166.693	102.590	118.843	132.732	169.382	406.621	573.557	747.132
Delež poseka zaradi žuželk v skupnem poseku	11%	8%	4%	3%	7%	4%	5%	5%	6%	14%	19%	23%

Leto	Posek	% poseka
2014	159.855	39%
2015	660.852	36%
2016	645.660	28%
2017	494.174	27%
2018	139.198	19%
2019	400.731	30%

Posek zaradi podlubnikov in delež poseka zaradi podlubnikov v državnih gozdovih v skupnem poseku zaradi podlubnikov po letih v obdobju 2014–2019 (vir podatkov: ZGS)

Zaradi posledic močnih vetrov v letih 2017 in 2018 pa se je namnožitev znova pojavila v odvetra najbolj poškodovanih gozdovih v GGO Kočevje, Slovenj Gradec in Maribor, nadaljuje pa se tudi v GGO Bled (slika 2). V državnih gozdovih je največ poškodb zaradi podlubnikov na območju poslovnih enot Kočevje in Maribor. Glede na površinski delež državnih gozdov (21 %) so poškodbe zaradi podlubnikov v državnih gozdovih večje kot v gozdovih drugih lastništev (slika 3).

Namnožitev smrekovih podlubnikov v tekočem letu določamo na podlagi podatkov o izbranem drevju za posek zaradi podlubnikov (slika 2) ter na podlagi ulova podlubnikov v kontrolne pasti. Podatke o ulovu, ki jih zbira Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), analizira Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), Oddelek za varstvo gozdov, ob koncu razvoja prve generacije podlubnikov in določi lokacije pasti, kjer je populacija podlubnikov v tekočem letu namnožena. Relativno visoko zanesljivost ima tudi napoved sanitarnega poseka

slika 3

lahko izveden pravočasno, je potreben redni nadzor ogroženih gozdov, da lubadarke odkrijemo čim prej po napadu podlubnikov, to je že po prvih znakih napada. S tem pridobimo več časa za izvedbo poseka in izdelave dreves ter spravila in odvoza lesa v beljenje ali predelavo. Pri tem se ne sme pozabiti na pravilno ravnanje s sečnimi ostanki oziroma na ureditev sečišča, da preprečimo dodatne poškodbe v gozdovih in na gozdnih prometnicah.

Za učinkovito obvladovanje podlubnikov v državnih gozdovih v upravljanju SiDG je bila konec leta 2019 na predlog SiDG (Robert Robek) oblikovana delovna skupina SiDG in ZGS za koordinacijo aktivnosti pri obvladovanju podlubnikov za leto 2020. V skupini redno sodelujejo vodje poslovnih enot SiDG z najbolj prizadetih območij (PE Kočevje,

PE Maribor, PE Ljubljana), iz ZGS pa praviloma sodelavci iz odsekov oziroma sektorja za ukrepe v gozdovih OE Kočevje, Maribor, Slovenj Gradec in centralne enote. Skupino vodi vodja službe za varstvo gozdov na ZGS, avtorica prispevka. V spomladanskem času smo zagotovili postavitve povečanega števila lovnihih dreves in debel za ulov prezimelih podlubnikov. Dogovorili smo se o sodelovanju pri izvajanju rednega nadzora ogroženih gozdov. Izdelali smo protokol obveščanja o lokacijah žarišč, o poteku izvajanja del med SiDG in ZGS ter usklajevanju podatkov o zaključnih delih. Izboljšala se je redna komunikacija med SiDG in ZGS na regionalni in lokalni ravni. Pregledali smo obstoječa skladišča gozdnih lesnih sortimentov ter dodatne potrebe po skladiščih. Uskladjali smo vodila dobrega ravnanja pri ureditvi sečišč.

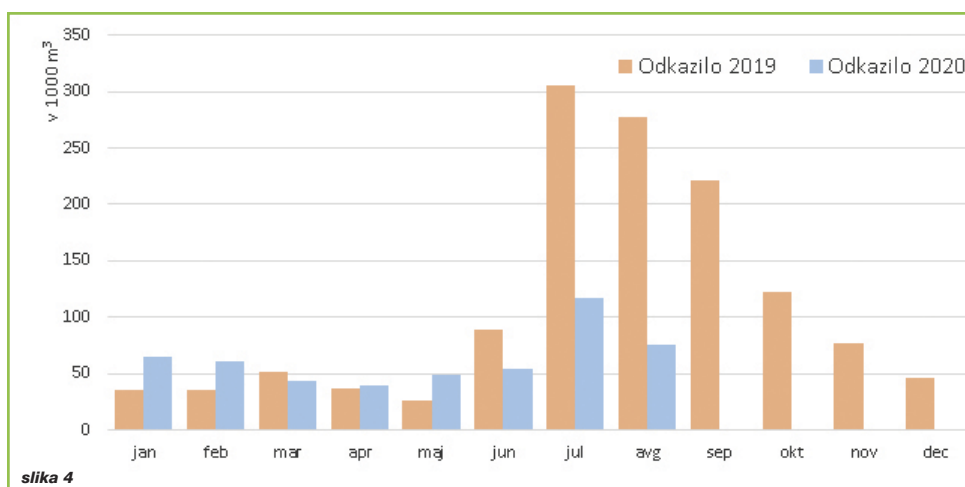
Odkazilo	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
2019	36.270	36.312	52.326	36.644	26.974	88.915	305.962	277.072	221.965	122.093	77.316	45.880
2020	65.058	60.678	43.122	39.113	48.852	53.944	117.304	75.865				

Izbrano drevje za posek zaradi podlubnikov (odkazilo) v mesecih leta 2019 in 2020 do 20. 8. 2020 po podatkih ZGS

smreke zaradi podlubnikov v letu 2020, ki jo je izdelal GIS v marcu 2020. Analiza ulova in napoved sanitarnega poseka za leto 2020 sta objavljeni na spletnem portalu Varstva gozdov Slovenije https://www.zdravgozd.si/prognoze_index.aspx.

Kako ukrepati

Najučinkovitejši ukrep za obvladovanje podlubnikov je posek s podlubniki napadenih dreves – lubadark – ter beljenje ali predelava napadenega lesa lubadark pred izletom nove generacije podlubnikov. Da je ukrep

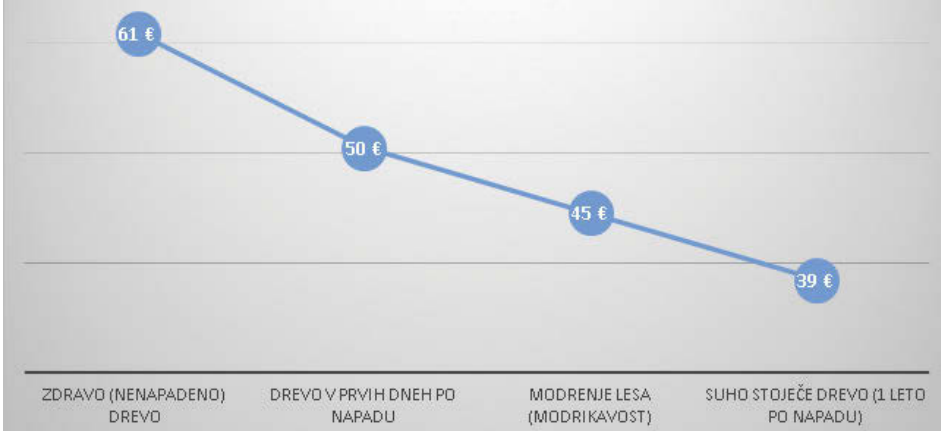
slika 4

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
702.725	512.136	322.116	256.793	231.538	232.597	234.487	337.208	408.005	1.818.147	2.321.287	1.839.994	737.559	1.341.028
19%	16%	9%	8%	7%	6%	6%	9%	6%	30%	38%	37%	12%	25%

slika 5

Padec vrednosti lesa smreke zaradi napada podlubnikov;
povprečna kakovost v €/m³ brez DDV na kamionski cesti

Padanje vrednosti lesa smreke zaradi napada podlubnikov v EUR/m³ na kamionski cesti po povprečnih vrednostih za leto 2019 (vir podatkov: GIS, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko)

Smreka	Zdravo (nenapadeno) drevo	Drevo v prvih dneh po napadu	Modrenje lesa (modrikavost)	Suho stoječe drevo (1 leto po napadu)
hlodovina	72,39 EUR	58,42 EUR	50,57 EUR	42,45 EUR
celulozni les	26,67 EUR	26,67 EUR	26,67 EUR	26,67 EUR
25% celuloza + 75% hlodovina	60,96 EUR	50,48 EUR	44,60 EUR	38,51 EUR

Ugodnejše vremenske razmere

V prid obvladovanju podlubnikov v letu 2020 so bile poleg večje angažiranosti SiDG in ZGS tudi vremenske razmere. Zimske vremenske razmere so bile ugodne za izvajanje nadzora gozdov ter sečnje, spravila in izvoza lesa. Do konca marca je bilo odkritih in posekanih večina žarišč podlubnikov iz preteklega leta. Spomladanski meseci so bili v mejah običajne spremenljivosti. V maju in juniju so sicer pogostejše padavine ovirale nadzor gozdov, a kljub temu je bilo veliko žarišč odkritih po prvih znakih napada podlubnikov, po črvini, ki se nabira okoli koreničnika napadenih smrek. Prvi vročinski val je Slovenijo zajel šele konec julija. Razvoj podlubnikov od jajčeca do odraslega hrošča zato ni bil pospešen, več časa je bilo za pravočasno izvedbo del. Žarišča letošnje prve generacije smrekovih podlubni-

kov so po obarvanosti krošenj postala vidnejša v juliju. Vrh poškodovanosti gozdov zaradi podlubnikov v letu 2020 bo glede na zadnje podatke v avgustu z enomesečnim zamikom glede na leto 2019 (slika 4).

Zastoj v odkupu GLS

V izrednih razmerah namnožitve podlubnikov in tudi pri drugih naravnih nesrečah v gozdovih nastajajo ozka grla, zaradi katerih se škode povečajo. V Sloveniji so to zlasti pomanjkanje predelovalnih obratov oziroma porabnikov lesa iz sanitarnih sečenj ter večjih skladišč gozdnih lesnih sortimentov z možnostjo izvajanja zatiralnih del. Na ravni države bi bilo treba spodbujati domačo porabo lesnih sekancev ter celuloznega lesa, prodaja katerih v izrednih razmerah najbolj zaostaja za ponudbo iz sanitarnega poseka.

Prevoz lesa iz gozda v skladišče in izvajanje zatiralnih ukrepov, na primer beljenja, sta res dodaten strošek, ki lahko tudi presežeta prodajno vrednost manjvrednega lesa. Vendar moramo pri analizi stroškov in koristi upoštevati, da s pravočasnim odvozom lesa iz gozda ter beljenjem ali predelavo vplivamo na obseg sanitarnih sečenj zaradi podlubnikov v prihodnjih letih ter na stroške obnove gozdov. Dodatni stroški zatiralnih ukrepov odtehtajo vso dodatno škodo, ki se lahko pojavi zaradi prenamnožitve podlubnikov – od padca vrednosti lesa lubadark iz dodatnih sanitarnih sečenj (slika 5) do stroškov sanacijske obnove gozdov.

Posadili

Na površinah, ki so bile v zadnjih letih močno poškodovane zaradi naravnih ujm in prenamnožene populacije podlubnikov, je v spomladanskih mesecih potekala obsežna umetna obnova gozdov s sadnjo. Za sanacijo gozdov smo v spomladanskem času izvedli kar 196 hektarjev obnove s sadnjo.

Tekst in fotografije: **Martina Kastelec**

Umetna obnova državnih gozdov s sadnjo je bila načrtovana le v gozdovih, kjer je naravna obnova onemogočena. Sadjnja je tako potekala na območjih, kjer se je zaradi posledic žleda, vetra in podlubnikov v povprečju gozdni potencial zmanjšal za vsaj 20 %. Na teh območjih je sanacija potekala prek shem Programa razvoja podeželja 2014–2020 (PRP). Obnova gozdov je bila delno podprta s sofinanciranjem iz PRP, za kar smo skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) pripravili ustrezne podlage. Vse sadike, posajene v državnih gozdovih, so bile vzgojene v gozdnih drevesnicah iz semena iz registriranih semenskih objektov in imajo spričevalo, ki ga je izdal Gozdarski inštitut Slovenije. Na 196 hek-

Poslovna enota	Posajena površina v hektarjih
Postojna	66
Ljubljana	48
Kočevje	49
Maribor	33
Skupaj	196

tarih večjih ogolelih površin, kjer je bila naravna obnova otežena, smo posadili skupno 563.960 sadik 16 drevesnih vrst. Sadili smo rastiščem primerne drevesne vrste. Povprečna gostota sadnje je bila 2.800 sadik/hektar. Glede na strokovno presojo ZGS smo sadike določene drevesne vrste na posameznih objektih tudi dodatno označili s količki. Vsa predvidena dela so se izvajala na podlagi prejetih odločb B, ki jih je izdal ZGS, v katerih so bili določeni vsebina, obseg dela, rok izvedbe in potrebni material. Poleg sadnje smo po sistemu PRP izvajali še pripravo površin za umetno obnovo, zaščito mladja na obnovljenih površinah ter nego poškodovanega mladja in tanjših drogovnikov. Zaščito mladja pred divjadjo smo izvajali z izdelavo ograj ter individualno zaščito. Premaze

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

smo skoraj 600.000 sadike gozdnega drevja

KAKO SMO IZVAJALI SADNJO

V okviru PRP smo prejeli sadike gozdnega drevja in drug material, potreben za zaščito mladja pred divjadjo. ZGS je izvajal pregled dobave sadike, tako po količini kot po kakovosti, kar pomeni, da so preverili ustreznost vzgojnih oblik in izvor sadike. Nadzor nad delom v fazi dobave sadike je opravljala tudi gozdarska inšpekcija. Izvajalci sadnje so morali v skladu s protokolom sadnje izvesti najpozneje v desetih dneh po dobavi sadike. Sajenje sadike so nadzorovali vodje gozdnih obratov, ki so redno opravljali preglede delovišč. Prevzem del sta skupaj izvedla vodja gozdnega obrata in predstavnik ZGS.

vršičkov smo izvedli z zaščitnim sredstvom, ki učinkovito zaščiti pred objedanjem vršnih pogankov.

Na poslovni enoti Maribor smo na območju Murske Sobotice v spomladanskem času dodatno izvedli še 13 hektarjev redne obnove. Posa-

Cilji obnove gozdov s sadnjo so:

Ohranitev proizvodnega potenciala gozdov na poškodovanih območjih.
Ohranitev zagotavljanja ekoloških in socialnih funkcij gozdov na poškodovanih območjih.

Drevesna vrsta	število sadike
Beli gaber	2.500
Bukev	109.900
Češnja	2.550
Črna jelša	550
Divja hruška	150
Dob	10.650
Gorski javor	17.000
Graden	34.150
Jelka	35.450
Jerebika	400
Kostanj	1.000
Lipa	1.600
Macesen	13.650
Oreh	160
Rdeči bor	3.650
Smreka	330.600
SKUPAJ	563.960

dil smo 35.630 sadike doba, češnje, bukve, gorskega javorja, gradna, topolov, vrbe in jelke in tako proizvodni potencial rastišč bistveno hitreje aktivirali. Skupaj smo tako v spomladanskem času posadili 599.590 sadike na 209 hektarjih. Kljub izredno negotovi situaciji v času razglašene epidemije s covidom-19 je družba SiDG v predpisanem roku izvedla celoten obseg vseh načrtovanih del. Večjih posebnosti pri sadnji nismo zasledili. Manjše zamude so nastale pri dostavi količkov za označevanje in pri zagotavljanju materiala za ograje s strani ZGS. Posamezni izvajalci so morali odpraviti pomanjkljivosti, na katere so bili opozorjeni. **Zahvala za uspešno izvedeno delo gre predvsem vodjem poslovnih enot, njihovim pomočnikom ter vodjem gozdnih obratov. Pohvaliti moramo tudi koordinacijo del z ZGS ter se-**

veda zanesljive in odgovorne izvajalce del. Brez njih nam del v tako velikem obsegu ne bi uspelo realizirati.

O uspešnosti sadnje še težko govorimo. Sadnja je bila izvedena v izrazito sušnem obdobju. Trenutno smo v fazi zbiranja in oddaje dokumentacije o izvedenih delih na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja. Administrativni postopki pri vnosu vloge v elektronski sistem za pridobitev nepovratnih sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in proračuna Republike Slovenije so zahtevni in zamudni. Na površinah, obnovljenih s sadnjo, trenutno intenzivno poteka nega obnovljenih površin, v katero spadajo obžetev sadike, nega mladja ter odstranjevanje vzpenjavk. Na površinah odstranjujemo zeliščni in grmovni sloj, ki ovira razvoj mladovja.

V jesenskem času načrtujemo nadaljevanje obnove s sadnjo po PRP-shemah ter izvedbo sadnje v okviru redne obnove gozdov. Takrat pa se bomo najverjetneje ponovno srečali s težavami glede dobave sadike.

Spomladi načrtovana vseslovenska prostovoljna akcija obnove poškodovanih gozdov s sadnjo je na žalost zaradi epidemije koronavirusne bolezni odpadla. Upamo, da jo bomo lahko izvedli v okviru jesenske sadnje.

V Gornji Radgoni bodo lahko širili industrijsko cono

Tekst: **Suzana Rankov**

Družba Slovenski državni gozdovi in Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS sta v imenu in za račun Republike Slovenije z Občino Gornja Radgona 4. maja podpisala kupoprodajno pogodbo, s katero je občina v last pridobila 86.676 m² zemljišč v katastrskih občinah Mele in Črešnjeveci. Transakcija bo omogočila širitev Industrijske cone Gornja Radgona (Mele). Večji del odkupljenih zemljišč, več kot 82.000 m², je v imenu in na račun države upravljal SiDG, v upravljanju sklada pa je bilo 4.600 m². Občina je za zemljišča plačala 16 evrov/m², kar skupaj znaša 1.386.816 evrov (brez DDV). Kupnina je v celoti prihodek proračuna Republike Slovenije. Zemljišča, ki so predmet pogodbe, so po namenski rabi nezazidana stavbna zemljišča, po dejanski rabi pa so gozd in kmetijska zemljišča.

Pred podpisom pogodbe smo se dogovorili, da bomo skupaj poskrbeli za ozelenitev industrijske cone, potem ko bodo investicije v nove proizvodne obrate končane.

Župan Občine Gornja Radgona Stanislav Rojko je poudaril, da se občina že nekaj let srečuje s pobudami za širitev industrijske cone. Sprejem OPPN za območje urejanja prostora GR 53 je pomenil, da se širitev na območju industrijske cone lahko začne udeležati v praksi. »S podpisom kupoprodajne pogodbe smo še korak bliže k uresničitvi naših načrtov, za kar bi se žele posebej zahvaliti SiDG in Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov,« je dejal Stanislav Rojko, ki napoveduje, da bo v nekaj letih na račun širitve industrijske cone delo dobilo med 500 in 800 ljudi.

SiDG se je za prodajo odločil, ker kot upravljavci državnega premoženja upoštevamo razvojne strategije lokalnih skupnosti in jim pomagamo pri njihovih razvojnih ambicijah. Nujno potrebna širitev industrijske cone je pomembna za gospodarski razvoj občine, prihod novih podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest v tej obsejni občini.

V Industrijski coni Mele trenutno deluje 22 podjetij, ki zaposlujejo okoli 3.000 delavcev. Med največjimi podjetji so Panvita, Arcont, Arcont IP, Reflex, Elrad International ... Občina namerava zemljo na tem območju še naprej odkupovati in dodatno razširiti industrijsko cono, saj zaznava nadaljnji interes podjetij.

Ob polletju smo presegli plan odkupa gozdov

Tekst: **Šeherezada Delić**
Foto: **Vasja Marinč**/arhiv SiDG

Tudi v letu 2020 nadaljujemo intenzivni odkup gozdnih površin, kar je eden od strateških ciljev poslovanja naše družbe. V prvem polletju je bilo tako sklenjenih 142 pogodb o nakupu gozdnih zemljišč, na podlagi katerih je bilo v last Republike Slovenije pridobljenih skupaj novih 786,4 hektarja površin. S tem smo sredi leta dosegli 66 odstotkov načrtovane realizacije za leto 2020. Zaradi posledic razglašene epidemije je bila v času koronakrize realizacija 30-odstotna, vendar nam je kljub temu uspelo nadoknaditi zaostanek in smo v polletju presegli zastavljeni plan. SiDG je v tem času odkupil 459 hektarjev gozdov s posebnimi statusi in pridobil 211 hektarjev solastninskih deležev, v obmejnem pasu pa je bilo odkupljenih 390 hektarjev gozdnih zemljišč. Družba namreč na podlagi Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti RS, Zakona o gozdvih in Zakona o

ohranjanju narave prednostno odkupuje varovalne gozdove, gozdove s posebnim namenom, gozdne rezervate in gozdove v obmejnem pasu. Povprečna površina gozdov, pridobljena z eno kupoprodajno pogodbo, znaša od 5 do 6 hektarjev.

V istem obdobju je bilo na področju prodaje sklenjenih 46 pravnih poslov, s katerimi je bilo odsvojenih 19,2 hektarja gozdov, kar pomeni 64 odstotkov realizacije plana za leto 2020. Kot posledica uvedbe državnih ukrepov zaradi razglašene epidemije pa se je znatno zmanjšal interes potencialnih najemnikov za uporabo zemljišč v upravljanju družbe, zlasti pri kratkoročnih najemih za dnevne ali sezone prireditve oziroma druge vrste uporabe zemljišč. Zato na področju sklepanja

najemnih pogodb in menjav opažamo trenutno negativno odstopanje od plana. Glede menjav je odstopanje zgolj začasno, saj je za sklepanje menjalnih pogodb potrebna potrditve letnega načrta razpolaganja z državnimi gozdovi.

Skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije smo v Gozdni hiši Mašun končali prenovo inštalacij in v Bazi 20 zaključili javno naročilo za izbor izvajalca del za prenovu sedmih objektov.

Zgradili smo novo gozdno cesto

Črmošnjice–Oddelek 80

Junija 2020 smo v uporabo predali odsek nove gozdne ceste na območju poslovne enote Kočevje v Črmošnjicah. Nova gozdna cesta Črmošnjice–Oddelek 80 na pobočju pod Gačami pomeni 1.600 metrov dolgo prvo etapo reševanja preusmeritve prevozov lesa skozi Srednjo vas. Novogradnja ni pomembna samo zaradi prevoza lesa in tehnološkega odpiranja gozdnega prostora, ampak tudi zaradi spodbujanja socialnih funkcij tamkajšnjih gozdov.

Tekst: **Jaka Klun**
Foto: **Jaka Klun, Aleš Benčina**

kamoloma. Ker smo predvideli veliko obremenitev gozdne ceste zaradi nadaljevanja gradnje 2. etape in namere SiDG in Občine Semič za intenziviranje gospodarjenja na novoodprtih površinah gozdov, smo izvedli tudi kakovostno ureditev obrabno-zapornega sloja in izdaten od 4- do 5-odstotni prečni naklon. V okviru novogradnje je bilo predvideno tudi odpiranje zasmrečenih gozdov na prvem delu

Gradnja ceste

Gradnja se je začela sredi oktobra 2019 in zaradi ugodne zime nam je uspelo izvesti posek in preboj trase do sredine januarja 2020. V marcu in aprilu smo spet v ugodnih sušnih razmerah nadaljevali gradnjo nosilnega sloja, utrjevanje spodnjega ustroja, gradnjo tehnoloških objektov sistema odvodnjavanja vozišča in objektov prečkanja vodonosnih jarkov. Tako smo že konec maja skupaj s predstavniki Zavoda za gozdove (ZGS) in drugimi deležniki opravili operativni prevzem novogradnje gozdne ceste in prevzem novih gozdnih vlak. Spremljanje gradnje ob preboju in meritve nosilnosti so na trasi pokazali večja odstopanja

Vrednost investicije za gradnjo 1.600 metrov dolge gozdne ceste in posek trase ter spravilo lesa je znašala 167.500 evrov. Delno je projekt sofinancirala Občina Semič, saj del ceste poteka po občinskih gozdovih.

od predvidenih količin ustreznega materiala za vgradnjo v spodnji ustroj ceste, ki naj bi jih po predhodnih terenskih ogledih in pridobljenem geomehanskem poročilu pridobili na trasi preboja. Zato smo morali izvesti več izkopov v okviru zemeljskih del in občutno povečati količine vgradljivega materiala z dobavo iz bližnjega

trase. Gradnjo vlak smo načrtovali v zimskem času, ko bi v nizkih temperaturah trasa novogradnje gozdne ceste prezimila, torej se stabilizirala. Tako smo februarja 2020 zgradili skoraj 1.500 metrov gozdnih vlak v gozdovih v upravljanju SiDG.

Tehnični elementi in tehnološka oprema

Gradnja gozdne ceste se je začela z gradnjo priključka na državno turistično cesto RT 938. Izvedli smo jo ob delni zapori državne ceste. Treba je bilo urediti tudi njeno odvodnjavanje, ki se je do zdaj stekalo na mesto priključka. Priključek je izveden z obojestransko razširitvijo, obcestnimi jarki, asfaltirano muldo, 12-metrskim cevnim propustom, dvema vtokoma in enim iztokom ter je označen z znakom STOP in znakom GOZDNA CESTA. Zaradi priključka na omenjeno državno cesto Črmošnjice–Gričice–Komarna vas je nadzor in prevzem priključka izvedel tudi nadzornik DRI.

Nova gradnja gozdne ceste kategorije G2 poteka večinoma v mešanem profilu, ponekod tudi v nasipu pri prečkanju jarkov. Cesta je opremljena s 5 izogibalšči, 9 prostori za začasna skladišča lesa, zgrajenih je 11 priključkov gozdnih vlak in obračališče na koncu novogradnje. Posebnost med tehnološkimi objekti na novogradnji je prekladališče za gozdne lesne

sortimente, s čimer se bodo racionalizirali prevozi lesa. Meritve nosilnosti na najbolj kritičnih odsekih gozdne ceste (mehka hribina v nasipu) so pokazale visoke vrednosti.

Mnogotere funkcionalnosti

Gozdna cesta Črmošnjice–Oddelek 80 večinoma poteka na območju lastništva državnih in občinskih gozdov. Območje občinskih gozdov je občina Semič z OPN predvidela za razvoj turistične, rekreativne in izobraževalne dejavnosti v zimskem in tudi v letnem času. Novogradnja tako ob osnovni nalogi odpiranja gozdov izboljšuje možnosti za varnejšo izvedbo dejavnosti ČŠOD Lipa Črmošnjice, smučarskega centra Gače, razvoja rekreativnega kolesarstva in pohodništva.

Glede na našete funkcionalnosti in količine predvidenega etata iz zaledja Globokih Gač je nova gozdna cesta grajena na visokem kakovostnem nivoju (nosilnost, krivinski radiji) za kategorijo gozdnih cest G2 in nadstandardno opremljena s tehnološkimi objekti (izogibalšča, priključki, sistem odvodnjavanja in prečkanj jar-kov).

»Občina Semič je sofinancirala gradnjo gozdne ceste zaradi več pozitivnih učinkov. Nova pridobitev omogoča tudi odpiranje večjega predela občinskih gozdov, hkrati pa pomeni nov potencial za razvoj športa in rekreacije v črmošnjiški dolini,« so poudarili na Občini Semič.

Nadaljevanje investicije

V drugi etapi je predvideno nadaljevanje gradnje gozdne ceste od Oddelka 80 do priključka na obstoječo GC Srednja vas–Globoke Gače nad naseljem Srednja vas, ki bo skupaj s prvo etapo zagotovila preusmeritev prevozov gozdnih lesnih sortimentov mimo naselja. Gradnja se bo glede na vremenske razmere in pridobitev potrebnih soglasij predvidoma začela še letos.

Uporaba tehnik podatkov iz

Tekst in foto: Jan Mihelič

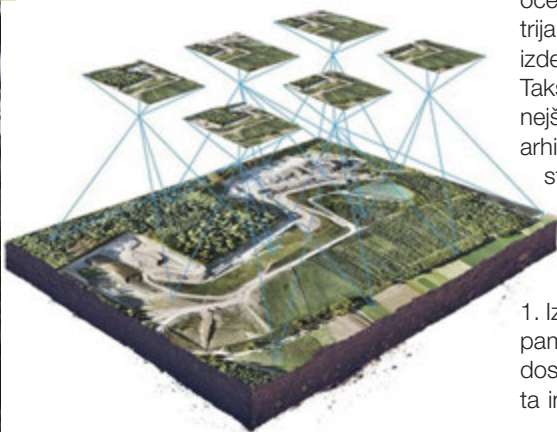
Sodobne tehnike daljinskega zajemanja podatkov so nepogrešljivo orodje pri izračunih prostornin materiala, izračunih izvedenih zemeljskih del in izdelavi oblakov točk in načrtov z naprednimi 3D CAD-orodji. V gradbeništvu, kjer se spremembe v količinah materialov pogosto dogajajo, je posebno uporabna tehnika daljinskega zaznavanja podatkov brezpilotni zrakoplov – dron. Na drone se glede na dimenzijo in namen uporabe namestijo različni senzorji (od fotografskih, multispektralnih kamer do laserskih skenerjev), takšne tehnologije pa omogočajo hiter zajem prostorskih podatkov z veliko prostorsko ločljivostjo.

Iz fotografij do oblaka točk

Tehnologiji, ki se ukvarja s pridobivanjem merskih informacij iz fotografij, pravimo fotogrametrija. Z dronom lahko zajamemo veliko število visokokakovostnih fotografij nekega

območja. Te fotografije se med seboj prekrivajo v tolikšni meri, da je neka točka na tleh (oslonilna točka) vidna na več fotografijah in iz različnih zornih kotov. Podobno kot človeški možgani uporabljajo informacije iz obeh oči, da se ustvari globina vida, fotogrametrija uporablja oslonilne točke na slikah za izdelavo 3D-oblaka točk.

Takšna tehnika dela se uporablja v najrazličnejših aplikacijah (industrija, gradbeništvo, arhitektura, arheologija, strojništvo, gozdarstvo itd.).

Kako pridemo do 3D-oblaka točk?

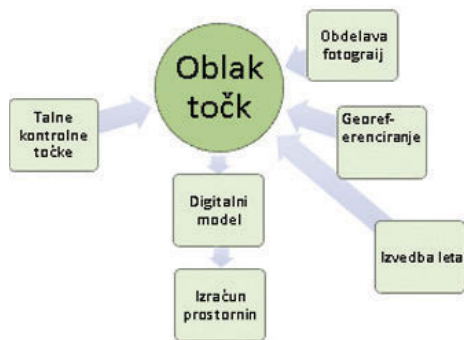
1. Izdelava načrta leta. Ta korak izvedemo na pametnem telefonu. Na voljo je več prosto dostopnih aplikacij, ki omogočajo izris načrta in avtomatizirano izvedbo leta (npr. Pix4d

S fotografij, posnetih z dronom do oblaka točk

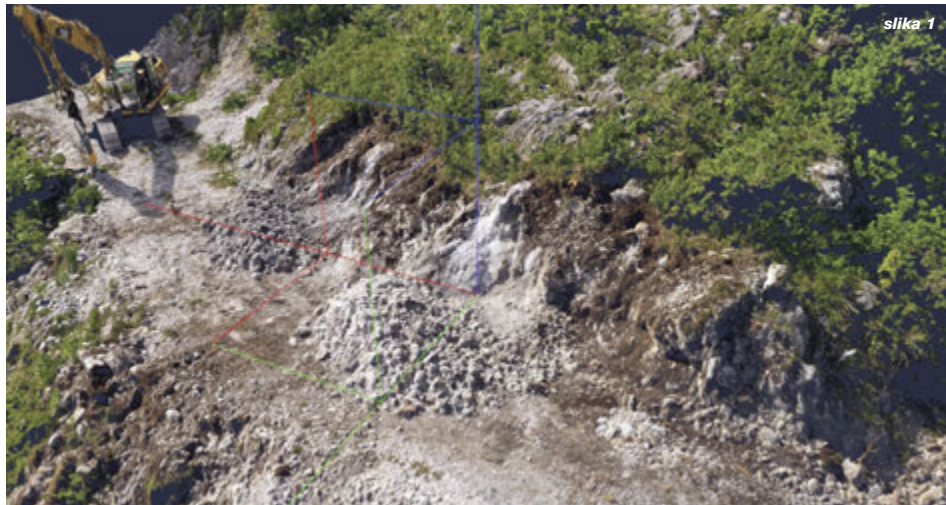

daljinskega zaznavanja zraka

Capture, 3Dsurvey pilot, Dronedeploy ...). V aplikaciji nastavimo:

- želeni način leta (mrežasti, v liniji, poligon),
- višino leta: ta je odvisna od ovir na območju leta in razgibanosti površja,
- odstotek medsebojnega prekrivanja fotografij (med 70 in 80 %),
- hitrost letenja drona (med 1 in 10 m/s) in
- kot kamere (med 70 in 90 °).

2. Postavitev in izmera koordinat talnih kontrolnih točk z natančnostjo 0–5 cm. To so točke, ki omogočajo poznejšo umestitev 3D-modela v prostor.
3. Izvedba leta – vzlet, snemanje fotografij po načrtu in pristaneek.
4. Obdelava fotografij in izdelava osnovnega

(redkega) oblaka točk v programu za namizne računalnike (Pix4D, 3DSurvey, Dronedeploy ...).

5. Georeferenciranje oz. umestitev v prostor osnovnega oblaka točk izvedemo na podlagi predhodno posnetih koordinat talnih kontrolnih točk.
6. Izdelava 3D-oblaka točk lahko traja tudi 24 ur in več, odvisno od količine vhodnih podatkov in zmogljivosti računalnika.

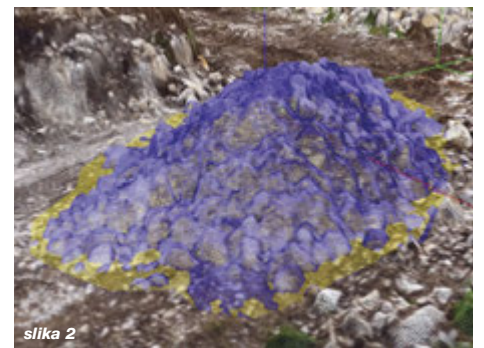
Uporabnost fotogrametričnega oblaka točk

Možnosti za obdelavo oblakov točk je precej. Ta je osnova za izdelavo digitalnih modelov, načrtov, plastnic, izračunov prostornine, izdelavo ortofota z možnostjo prikaza vseh prej opisanih izdelkov.

Za magistrsko nalogo smo uporabljali predvsem orodje za izračun prostornine materiala. Iz skupno posnetih 3605 fotografij smo izdelali 43 oblakov točk (eden izmed teh je prikazan na fotografiji) in izvedli 80 izračunov prostornine.

od koder je bil material odvzet. Ta dva podatka sta nujna za izračun faktorjev raztresenosti, ki smo jih v nalogi ugotavljali.

Dobili smo zelo zanimive rezultate, ki nam na oddelku za gozdno gradbeništvo že koristijo in bodo tudi v prihodnje pri projektiranju in obračunu izvedenih zemeljskih del. Podrobnejše rezultate in celotno metodologijo dela si lahko preberete v magistrski nalogi, dostopni na spletni strani repozitorija Univerze v Ljubljani: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=112957&lang=slv>

Za sodelovanje pri izvedbi naloge bi se še na tem mestu rad zahvalil vsem sedanjim sodelavcem na oddelku gozdnega gradbeništva, Katedri za krajinsko znanost in geoinformatiko (UL - BF), družbi SiDG, Gozdarskemu inštitutu Slovenije in Pahernikovi ustanovi.

Uporaba tehnik v prihodnje

Na oddelku za gozdno gradbeništvo za območja, kjer je to mogoče, razvijamo metodologijo za izvedbo snemanj z droni. Uporabljali jo bomo pri obračunih izvedenih zemeljskih del pri gradnji gozdnih cest. Ta metoda bo v pomoč projektantu že v fazi gradnje, saj omogoča sledljivost del po posameznih fazah. Nadaljnje jo bomo uporabljali pri gradnji gozdnih cest, pri izdelavi podrobnejših načrtov, ki temeljijo na natančnem posnetku terena.

Cilj uporabe takšnih tehnologij ni nadomestiti človekovo delo, ampak najti načine, ko lahko nekateri stroji pomagajo človeku in ponujajo nekaterim dejavnostim podporo. Olajšajo nam delo tako, da izboljšajo kakovost zbiranja različnih informacij. Opravljajo lahko rutinska dela in naloge, tudi tiste, ki so za človeka tvegane in nevarne (npr. v vojski, pregledovanje mostov, dostopanje na nevarna območja ...)

Razvoj tehnologij daljinskega zaznavanja je v hitrem razvoju. Igračke, ki so na začetku vzbujale zaskrbljenost, so zdaj nepogrešljivo orodje v industriji. Droni tako že zagotavljajo varno in izredno učinkovito orodje za opravila v gozdarstvu, kmetijstvu, infrastrukturi, zbiranju novic, dostavi paketov in še marsikje.

Z uporabo sodobnih tehnik daljinskega zaznavanja podatkov iz zraka smo se seznanili že v okviru podiplomskega študija na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, v svoj vsakdan pa smo jih vpeljali z začetkom terenskega dela v okviru magistrskih nalog takratnih obeh praktikantov na oddelku za gozdno gradbeništvo SiDG. Obe nalogi sta uspešno končani, ena naloge z naslovom Ugotavljanje faktorjev raztresenosti najpogostejših gradiv pri zemeljskih delih v gozdnem gradbeništvu in druga z naslovom Uporabnost podatkov laserskega skeniranja Slovenije za določanje manjših vodozbirnih območij v gozdnem prostoru.

Idrijski izvlek in gozdne žičnice na Slovenskem

Tekst: **Silvester Peljhan**, predsednik Gozdarskega društva Posočja

Slovenija je bila vseskozi z gozdovi bogata dežela, saj terenske in klimatske razmere niso najprimernejše za intenzivno kmetijsko pridelavo. Les je bil vedno pomembna strateška surovina, najprej za ogrevanje, pozneje pa vse bolj za industrijsko predelavo. Z odpiranjem rudnikov in gradnjo glažut je te vedno bolj iskane surovine v neposredni bližini uporabnikov začelo zmanjševati in treba je bilo po les v odročnejše kraje.

Iskanje rešitev za dostop do odročnih gozdov

Ročno in animalno spravilo lesa so tako nadgradile najprej razne zemeljske in vodne drče. Te so se v 16. stoletju z gradnjo posebnih vodnih pregrad dopolnile z vodnimi potmi, po katerih se je plaval les do več deset kilometrov oddaljenih uporabnikov. Da bi razširili zaledje lesnih zalog v bolj odročne kraje, so plovne reke dopolnili z dovoznimi potmi in ozkotirnimi gozdnimi železnicami. Hiter razvoj industrije in nove tehnične in tehnološke rešitve so tudi na področje gozdarstva prinesli velike spremembe. Ročno delo so začeli nadomeščati stroji in prva žičnica za spravilo lesa v Sloveniji je bila zgrajena v Blatnem grabnu (soteska pri Bohinju) že pred več kot 150 leti. Tudi gospodarjenje z gozdovi na Idrijskem je bilo več stoletij tesno povezano z rudarjenjem. Vedno večje potrebe po lesu za žganje rude in utrjevanje izkopnih jaškov so zahtevale širitev zaledja za oskrbo z lesom. Ta je bil v ozkih rečnih dolinah Idrijce, Belce, Kanomlje ... in na strmih pobočjih, nad katerimi se razprostirata črnovrška in vojskarska planota.

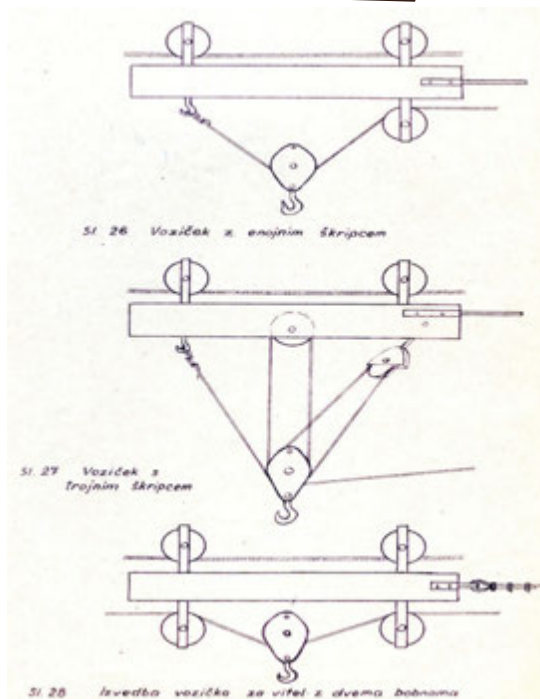
Najprej uporaba vode

Za spravilo lesa do Idrije so najprej izkoristili vodo. Že v 16. stoletju so bile zgrajene prve klavže in les je več stoletij v Idrijo priplaval po vodi. Nadgradnja plovnih poti je bil idrijski lauf – gozdna železnica, ki je povezovala stranske doline s plovno reko. Šele v začetku 19. stoletja se je začela gradnja gozdnih poti in cest. Tudi ob gradnji mreže cest so gozdovi, bogati z lesom, ostali nedostopni, ročno spravilo lesa ob uporabi volov in konj pa je bila tudi za bogat rudnik velikokrat predrago.

V obdobju 1. svetovne vojne je bilo na Idrijskem postavljenih nekaj transportnih žičnic, ki so povezovala zaledje z bojišči soške fronte. Po končani vojni je tako ostalo nekaj še uporabnega materiala pa tudi idej, kako z žičnico premagovati strma pobočja in konfiguracijsko razgibano idrijsko območje.

Od enostavne žične drče ...

Domačin Štefan Gnezda je začel razmišljati, kako bi za spravilo lesa iz lastnega gozda uporabil žičnico. V opuščenih skladiščih je staknil nekaj jeklenih vrvi, škripcev in drugega

žičničarskega materiala ter si postavil enostavno žično drčo, po kateri je spuščal les. Da bi les spravil tudi navzgor, je nosilni vrvi dodal vlačilno vrv, ki se je navijala na pokončno leseno vreteno, gnano s konjsko vprego (gepel).

... do idrijskega izvleka

Leta 1932 je kupil poltovorno vozilo znamke S. P. A. in ga nadgradil z vretenom (vitlom), ki ga je poganjal motor vozila. Tako opremljeno vozilo je zamenjalo animalni pogon in bistveno povečalo učinek spravila lesa. Novi sestav (nosilna in vlačilna vrv, voziček in vitel na motorni pogon) so gozdarji poimenovali kar idrij-

ŠTEFAN GNEZDA NA PREDELANEM »VLAČILCU«

Za vožnjo lesa po nosilni vrvi je Gnezda najprej uporabljal »potujoči vozni« škripec, pozneje pa postopoma sestavil enostaven voziček z dvema tekalnima kolesoma, smernim in nosilnim škripcem. Da bi les lahko zapenjal na celotni dolžini trase, je na spodnji strani namestil premikajoči se naletni zaustavljač, na razkladalnem mestu (rampi) pa vpenjalno kljuko, ki je zadržala voziček ob spuščanju lesa na tla.

MATEJA ŠEGA

Tekst: Andrej Vidmar

Mateja Šega živi na obrobju Cerknškega jezera. Odraščala je na vasi, kjer so imeli manjšo kmetijo in veliko domačih živali. Medtem ko sta bila starša v službi, jo je tako kot druge otroke na vasi čuvala stara mama. S prijateljicami so se igrale po cele dneve, odkrivalle nove koticke, se igrale v bližnjem potoku, plezale po drevesih ... Na otroštvo ima lepe spomine. Po končani osnovni šoli jo je pot zanesla v Ljubljano, kjer je obiskovala srednjo upravno-administrativno šolo. Tako je štiri leta preživela v Ljubljani, kjer je spoznala nove ljudi in nov način življenja.

Po končani srednji šoli se je odločila za študij gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Vpisala se je na študij ob delu in ga uspešno končala. Med študijem je delala različna dela ter si tako nabirala izkušnje na različnih področjih. Opravljala je številna dela prek študentskega servisa, bila je varuška otrok, delala je ankete, nato pa je še pet let delala v trgovini. To je bila tudi njena prva redna zaposlitev. Druga redna zaposlitev je bila na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS na delovnem mestu sodelavec za gozdarstvo, kjer pokrivala območje današnjega obrata Stari trg. Razgibano delo ji je bilo v veselje, saj je rada delala tako na terenu kot v pisarni.

Po ustanovitvi družbe SiDG se je s takratnim novim poslovodstvom družbe dogovorila za delovno mesto poslovne sekretarke, ki ga je z veseljem sprejela. Delo opravlja vestno in zanesljivo, zato se lahko sodelavci v vsakem trenutku zanesemo na njeno strokovnost in delovne izkušnje. Glede na to, da ima partnerja, zaposlenega v slovenski vojski, in je bil v zadnjih letih večkrat na misijah, je bil zanjo poseben izziv živeti sama z otrokoma v hiši in pri tem poskrbeti, da je vse v najlepšem redu. Je mama dveh otrok, ki sta trenutno še v vrtcu. Prosti čas najraje izkoristi za družino, s katero preživijo veliko časa v naravi. Ko si vzame čas zase, se najraje odpravi na Slivnico ali pa z rolerji naredi krog po okoliških vaseh. Če se ob obisku Cerknškega jezera v zimskem času slučajno čudite švigajočemu objektu po površju ledene ploskve, vedite, da to ni NLP, ampak naša Mateja na drsalkah.

Naletni zaustavljač na spodnji postaji in voziček z dviznim škripčevjem

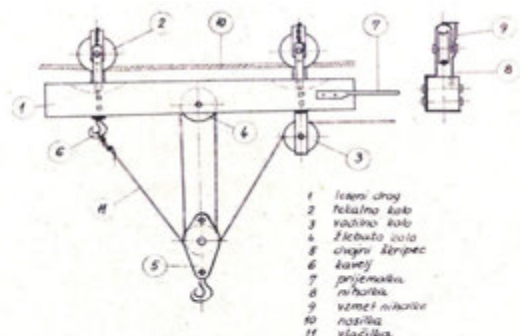
Spravilo prostorninskega lesa v lesenem košu

delavci naložili z drvmi. S pomočjo vitla se je koš dvignil do nosilne vrvi in odpeljal tovar na razkladalno postajo.

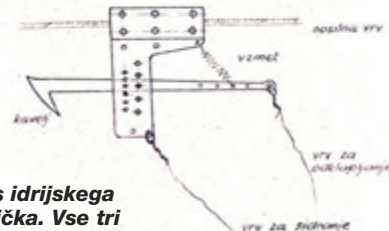
Uporabnost Gnezdovega vozička se je z uvedbo vitlov z dvema bobnoma (dvobobenski vitel krasser) še povečala, saj se je lahko uporabljal na linijah z minimalnim naklonom 15 odstotkov. Optimalno spravilo lesa je bilo na razdalji do 400 metrov, učinek pa okoli 4 do 6 m³/uro.

Veliki učinki stroja

Spravilo lesa s takšno napravo je bilo največkrat povezano z dodatno ročno koncentracijo lesa pod nosilno vrv. Razvlačevanje vlačilne vrvi zlasti na položnejših linijah je bilo zaradi uporabe dviznega škripčevja skoraj nemogoče, zato je bila predhodna koncentracija lesa nujna. Na eni strani je bil to dodatni strošek, a ob poceni delovni sili in dragi strojni opremi to ni bilo tako pomembno. Še več, pomembni so bili učinki delovne skupine in posredno izkoristek žičnice. In prav pod linijo koncentriran les je največ dodal k velikim učinkom stroja. Tega lahko posredno primerjamo celo z učinki danes, seveda ob tem, da žičnica opravi zbiranje lesa na delovišču in vožnjo do razkladalne postaje (ročne koncentracije lesa ni več).

Sl. 24 Idrjski voziček

Izris idrijskega vozička. Vse tri variante uporabe.

Sl. 25 Zaustavljač za idrijski voziček

ski izvelek. To ime se uporablja tudi v strokovni literaturi, četudi je osnovne zamisli v življenje spravil prav domačin Gnezda.

Osnovni model idrijskega izvleka z enostavnim vozičkom je bil uporaben samo za strme žične linije in za spravilo navzgor. Gnezda je osnovnemu vozičku dodal še škripčevje, s katerim je zmanjšal dvizno silo. To je omogočilo uporabo žičnice tudi za spravilo lesa navzdol in spravilo na položnejših linijah.

Za spravilo prostorninskega lesa se je uporabljal poseben lesen koš, ki je bil pritrjen na trikolutni škripec (škripčevje). Prostorninski les (drva) so delavci ročno spravili pod žičnico, kamor se je po nosilni vrvi pripeljal koš in se s pomočjo vlačilne vrvi spustil do tal, kjer so ga

Voziček z nameščeno dvizno in vlačilno vrvjo (uporabljen dvobobenski vitel)

BOJAN CERJAK

Tekst: **Mojca Krajnc**

Bojan je otroštvo preživel na podežlju v okolici Šentjurja pri Celju. V čudoviti pokrajini, posejani s polji, potoki, ribniki in gozdovi, je z vrstniki iz vasi razvijal svojo ustvarjalnost in iznajdljivost. Improvizirano so preizkušali najrazličnejše športe, od ribolova z rokami, hokeja in nogometa do bolj drznih, kot so skakanje s kolesi in skoki s smučmi. Pri slednjem je najbolj užival in bil prvi na vasi. Po tihem si je želel, da bi se vpisal v šolo smučarskih skokov, žal pa je bil to za družino iz logističnega in finančnega vidika prevelik zalogaj. Zato se je odločil za bolj dosegljive discipline in najdlje je vztrajal pri gasilcih. Z ekipo so se prvič v zgodovini lokalnega ga-

LOVRO BORNŠEK

Tekst: **Branko Štunf**

Lovro se je že v osnovni šoli odločil, da bo gozdar. Prihaja iz Polen pri Slovenskih Konjicah. Rodil se je v Celju decembra 1983. Osnovno šolo je obiskoval v Slovenskih Konjicah, šolanje pa nadaljeval na Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni. Po končani srednji šoli se je odločil za študij na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, smer gozdarstvo in gospodarjenje z obnovljivimi gozdnimi viri. Študij je uspešno

zaključil z diplomskim delom v okviru katedre za gojenje gozdov.

Pripravištvu je delno opravil v Gozdnem gospodarstvu Celje, del pripravništva pa na Zavodu za gozdove Slovenije. Ob čakanju na redno zaposlitev je opravljal razna dela v okviru projektov Gozdarskega inštituta Slovenije. Priložnost za zaposlitev se mu je najprej ponudila na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, kjer je delo opravljal v Kočevju. Ob ustanovitvi SiDG pa je bil prerazporejen v Šentjur, na delovno mesto vodje gozdnega obrata.

Aktiven je v sindikatu, svetu delavcev in je tudi član nadzornega sveta družbe. Tako je vsako leto tudi med organizatorji strokovne ekskurzije za zaposlene, ki sodelavcem vedno ostane v lepem spominu. Da sodelavci na internih druženjih niso lačni, običajno kar sam prevzame peko odojka. Pri delu mu veliko pomenijo dobri in pozitivni odnosi med sodelavci. Po naravi rekreativni šaljivec je tudi občasni športnik in ljubitelj vsega lepega. Rekreativno še vedno igra košarko, zadnje čase se posveča kolesarjenju, pa tudi na kakšen hrib rad zleze. Prav tako si zna vzeti čas za dobro družbo ob pravi meri kulinaričnih dodatkov. Poleg dela pa skrajno resno jemlje tudi zabave, s katerih po navadi odhaja med zadnjimi ...

SiDG SMO LJUDJE

silskega društva uvrstili na državno tekmovanje in osvojili so 6. mesto. Rad je imel življenje na kmetiji in ni mu bilo težko poprijeti za kakršno koli delo. Kot otrok se je posebno veselil vseh večjih dogodkov na kmetiji, kot so žetev, siliranje koruze, pobiranje pridelkov in seveda trgatev.

Po končani osnovni šoli se je na presenečenje staršev odločil za gimnazijo. Starši so si želeli, da bi si izbral poklic, a so mu zaupali. Tako še danes rečejo: »Bojan je bil vedno priden za šolo.« Čeprav v družini ni bilo gozdarja, se je vpisal na univerzitetni študij gozdarstva. Študirati je z zanosom, prosti čas pa je izkoristil za študentsko delo v lokalnem gradbenem podjetju za nizke gradnje. Delali so vrtine pod cestami in vodotoki s posebnimi stroji. Tako je prvič prišel v stik z delovnim procesom v podjetju in seveda tudi z odnosi znotraj skupine, kar mu je dalo dragocene izkušnje za nadaljnjo poklicno pot. Začel je kot delavec z lopato in prišel do vodje ekipe. Lahko bi ostal, vendar si je želel delati na področju gozdarstva.

Študij je zaključil z diplomsko nalogo o strojni sečnji. To je bila njegova naslednja strast. Vodil je tudi delavnice na temo poškodb tal po strojni sečnji za širši krog deležnikov v gozdnem prostoru. Njegova želja je vseskozi približati strojno sečnjo tudi znotraj gozdarske stroke in prispevati k večji prepoznavnosti prednosti te tehnologije.

Pri zaposlitvi je imel začetniško srečo. V sklopu programa Zavoda za zaposlovanje je dobil priložnost pri Gozdnem gospodarstvu Maribor. Šest mesecev je delal med absolventskega staženja in šest mesecev po diplomi. Ker se je izkazal, so se odločili, da ga nekako obdržijo, čeprav ni bilo prostega delovnega mesta. V kratkem času je napredoval v vodjo gozdne proizvodnje na obratu Slovenska Bistrica. Skrbel je za potek sečnje in spravila, gojitvenih del ter gozdnih gradenj, razporejal je ekipe, pripravljali plane za prihodnje leto, skrbel za varstvo pri delu, izvajal inventuro itd. Preizkusil se je tudi pri odpremi, trasiranju žičnih linij in deloma pri delu s kupci gozdnih lesnih sortimentov. Na njegovo veliko veselje so na tem obratu imeli tudi komplet strojne sečnje. Po preteku koncesijskih pogodb je za Gozdno gospodarstvo Maribor prišlo manj stabilno obdobje, vendar je Bojan ostal zvest svojemu delodajalcu. V vodenje sta mu bila zaupana manjše hčerinsko podjetje z desetimi zaposlenimi in komplet za strojno sečnjo. V spremenjenih delovnih razmerah je bil največji izziv ohranjanje stroje v pogonu. Tukaj so prišli do izraza njegova iznajdljivost, znanje in izkušnje ter diplomatske spretnosti. Kar nekaj revirnih gozdarjev je ugotovilo, da je stroj primeren za njihov revir ...

Letos se je ponudila priložnost zaposlitve na SiDG. Odločil se je, da je čas za novo poglavje in nove izzive ter zamenjal službo. Dela kot delovodja na gozdnem obratu Radlje ob Dravi in se uči reševati problematiko z lubadarjem. Za delo je zavzet, zelo strokoven in ima večplasten pogled na stvari. Je zanesljiv sodelavec

mirnega značaja, v ključnih trenutkih pa zna biti tudi oster in odločen.

Čeprav se je ustabil v središču Maribora, je tudi v prostem času povezan z naravo. Na Goričkem obdeluje svoj vinograd, trenutno pa večino prostega časa posveča obnovi vikenda, stare gozdarske brunarice, v osrčju Pohorja, kjer namerava v prihodnje z družino preživljati prosti čas. Družina mu pomeni največ. Je ljubeč oče dveh živahnih fantov na štartu osnovne šole, ki se še odločata, ali bi postala gozdarja, kot ati in mama, ali bi bila raje rudarja ter iskala zlato in dragulje.

JAN MILOSAVLJEVIĆ

Tekst: **Damjan Južnič**

Rojen v Ljubljani leta 1987 in stanujoč v Kočevju je že od mladih nog povezan z gozdovi in naravo. Za delo v gozdarstvu ga je navdušil stari oče, s katerim je veliko časa preživel v gozdu. Že kot otrok je bil prepričan, da se bo izšolal za gozdarja.

Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Kočevju. Po končani gimnaziji se je leta 2005 vpisal na univerzitetni študij gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Med študijem je opravljal različna gozdarska dela, kot so pomoč pri odkazilu na ZGS, razne terenske raziskave na fakulteti in delo v drevnici. Pri opravljanju tega dela je pridobil številne izkušnje na področju gozdarstva. Ker že takrat v gozdarstvu ni bilo veliko zaslužka, je opravljal tudi druga fizična dela, kot so izkopavanje za arheologe, selitve itd. Študij je končal z diplomsko nalogo o primerjavi pragozda Rajhenavski Rog s primerljivimi pragozdovi na območju BiH. Povod za takšno raziskavo je bilo slabo pomlajevanje jelke na Kočevskem.

Po končanem šolanju se je najprej zaposlil na ZGS kot javni uslužbenec. Priložnost za zaposlitev se mu je ponudila zaradi povečanega dela pri sanaciji žledoloma. Spomladi 2016 je za določen čas delal na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Ob ustanovitvi SiDG se je zaposlil na mesto vodje gozdnega obrata Rog. Ta gozdni obrat zajema ene izmed najbolj ohranjenih in prvinskih gozdov v Sloveniji. Obrat obsega veliko gozdnih rezervatov in pragozdov, med drugih tudi pragozd Rajhenavski Rog. Konec leta 2017 je vetrolom močno prizadel tudi gozdni obrat Rog. Poškodovanih je bilo približno 110.000 m³ lesa. V naslednjih letih je gozdove dodatno prizadela še gradacija lubadarja. Ne glede na povečan obseg dela in vse težave, ki so se pojavile, je Jan svoje delo opravil strokovno in brez napak. Čeprav Jan opravlja delo na področju pridobivanja lesa, ga bolj zanima gojenje gozdov in gozd kot ekosistem.

Med študijem je veliko potoval in pridobival

različne izkušnje. Kot velik ljubitelj narave in pohodnik je med drugim opravil tudi vzpon na Kilimandžaro in treking po Nepal. Rad teče in se ukvarja tudi s skupinskimi športi, kot so košarka, odbojka in nogomet. Večino prostega časa preživi v bližini pragozda Rajhenav, kjer imata z ženo Ireno v najemu gozdarsko koč. Njuna vizija je, da bi nekoč postala samooskrbna ter vse nepotrebne odpadke zmanjšala na minimum. Pri tem jima je v veliko pomoč Janov oče. Pomemben korak k uresničitvi vizije v letu 2020 je pridobitev treh čebeljih družin. Jan je pošten, natančen in delaven. Je brez dlake na jeziku. Delo opravlja samoiniciativno, strokovno in samostojno. Če lahko skrajšam – delo vodje gozdnega obrata opravlja z dušo in srcem.

ALEŠ VERDEL

Tekst: **Jure Kumer**

V tokratnem izvodu Korenine vam predstavljamo enega od najmlajših zaposlenih v družbi SiDG – Aleša Verдела. Rodil se je v Črni na Koroškem, natančneje v zaselku Koprivna, leta 2000 kot prvorojenec na manjši kmetiji. Delo v gozdu mu je bilo tako rekoč položeno v zibelko, saj se že kot majhen fant ni mogel ločiti od očeta, ki

prav tako opravlja dela v gozdu kot sekač in traktorist. Že v rani mladosti je kazal veselje do strojev, najprej z igračkami, ko je bil dovolj velik, da je segel do pedalov v traktorju, pa mu je že »brčalo pod ta zadnjo«.

Zaradi izrednega veselja do dela v gozdu se je po končani osnovni šoli vpisal na Srednjo lesarsko in gozdarsko šolo v Mariboru in jo lani uspešno končal.

Ker v družbi SiDG povečujemo kapacitete lastne proizvodnje, se je letos aprila pojavila priložnost za zaposlitev gozdarja traktorista in Aleš je priložnost z velikim veseljem sprejel, mi pa iščemo prav takšen kader, kot je Aleš – vesten, izobražen in zanesljiv. V upravljanje je dobil specialni gozdarski traktor Bijol Alpine Marmot, tehniko dela z njim pa je v hipu usvojil. Prav tako se je s svojo preprostostjo in iskrenostjo dobro povezal s timom.

V gozdu mu niso v veselje samo drevesa in stroji, je namreč tudi zavzet član zelene bratovščine v LD Koprivna - Topla. Po končanem pripravništvu je opravil tudi lovski izpit in postal »ta pravi jager«.

Kolikor mu po službi, delu na kmetiji in lovskih dejavnostih še preostane prostega časa, rad priskoči na pomoč sorodnikom in prijateljem. Pozimi, ko večina ljudi uživa v snežnih radostih, Aleš sede na traktor in opravlja zimsko vzdrževanje cest. Za zdaj je še samski, ampak ne dvomim, da ne bo kaj kmalu preskočila kakšna iskrica, če bo le našel kaj časa za to.

Letos smo donirali več kot 250 m³ drv in lesa

Tekst: **Katarina Stanonik Roter**

Prek humanitarnih organizacij smo tudi letos družinam v socialni stiski, ki večinoma prihajajo s celjskega območja, podarili drva, zaradi katerih bodo z vsaj malce manj skrbi vstopili v zimo. Pri izvedbi donacij so nam s prevozi pomagali tudi naši poslovni partnerji, ki sem jim v imenu SiDG in prejemnikov pomoči ob tej priložnosti ponovno zahvaljujemo.

SiDG donacij »v naravi« načeloma ne izvaja. Dovoljene so le izjemoma, in sicer v primerih, ko pristojni organi ugotovijo, da gre za les ali izdelke iz lesa nezakonitega izvora, in nam z odločbo prepovejo dajanje takšnega lesa ali lesnih izdelkov na trg. Za takšen les oziroma izdelke iz lesa se poslovodstvo družbe SiDG lahko odloči, da se bo z njimi razpolagalo za namene v javnem interesu, na primer za ogrevanje šol, vrtcev, bolnišnic, donacije društvom, fundacijam ali zavodom, ki delujejo v javnem interesu ipd.

Skupaj smo letos donirali 252,85 m³ gozdnih lesnih sortimentov v skupni vrednosti 11.147 evrov brez DDV. Vrednost prevoza lesa v pri-

merih, ko smo za prevoz poskrbeli na SiDG, je znašala skupno 1.480 evrov.

Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna smo iz kočevskih gozdov brezplačno zagotovili in pripeljali 7,74 m³ hlodovine jelke in 3,18 m³ celuloze iglavcev, iz postojnskih gozdov pa 8,79 m³ hlodovine macesna in 2,23 m³ celuloznega lesa iglavcev. Pri vseh drugih donacijah smo donirali drva za kurjavo. Socialno šibkim družinam smo jih zagotovili preko društva Materina dušica za otroke, pri katerem je za prevoz poskrbel Kava bar AS, Rdečega križa Slovenije – Območnega združenja Kočevje, Rdečega križa Slovenije – Območnega združenja Celje, pri katerem je brezplačen prevoz zagotovilo podjetje Iglavci, Rdečega križa Slovenije – Območnega združenja Slovenske Konjice, kjer nam je na pomoč s prevozom priskočilo podjetje SBG Hrast, in Rdečega križa Slovenije – Območnega združenja Šentjur, pri čemer je za brezplačni prevoz poskrbelo podjetje ABC LES. Tudi letos smo nekaj drv namenili ustanovi Fundacija Izpolnimo otroške želje, prvič pa tudi Zvezi prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje.

Uspešno sodelovanje družbe **SiDG** z raziskovalnim inštitutom **INNORENEW**

Tekst: **dr. Robert Robek**

Eden od ciljev družbe SiDG je spodbujanje raziskovalnega in izobraževalnega dela v povezavi z gozdovi. Oblike sodelovanja SiDG v takih raziskavah so zelo različne: od neposrednega financiranja razvojnih nalog v interesu SiDG do dovoljevanja in usmerjanja izvajanja terenskih raziskav v slovenskih državnih gozdovih.

Leta 2020 je pobudo za tako sodelovanje s SiDG podal raziskovalni inštitut INNORENEW CoE, ustanovljen v okviru Centra odličnosti Univerze na Primorskem. Na inštitutu deluje mednarodna skupina za proučevanje lastnosti lesa v odvisnosti od rastnih pogojev. Za njihove raziskave ustvarjajo zbirko lesov in za pridobitev vzorcev slovenskih drevesnih vrst so se marca obrnili na SiDG.

Sodelovanje smo izvedli v sektorju za gozdarstvo, glavino terenskega dela pa je opravil oddelek gozdne proizvodnje SiDG pod vodstvom Marka Opeke. Prvim sestankom, na katerih smo določili ciljne skupine drevesnih vrst in velikost vzorčnih hlovov, sta sledila sečnja in transport hlovov do laboratorijev INNORENEW. Namensko je bilo posekanih pet odraslih bukovih dreves, pet jelk in en hrast (slika 1 in 1a). V laboratorijih je sledilo oblikovanje vzorcev, ki bodo uporabljeni za raziskave kakovosti in obdelovalnih lastnosti lesa ter za razvoj lesnih kompozitov in modificiranega lesa (slika 2 in 2a).

slika 1a

**Terenska dela za
pripravo lesnih
vzorcev**

slika 1

slika 2

slika 2a

Oblikovanje vzorcev za laboratorijske preiskave

Bistvena dodana vrednosti sodelovanja med družbama je bila možnost natančnega nadzora izvora vzorcev ter njihovega oblikovanja. Uspešno izvedeno sodelovanje letos je dobra popotnica za nove skupne in bolj kompleksne aktivnosti med družbama SiDG in INNORENEW v prihodnje, kot so določitev ogljičnega odtisa gozdne proizvodnje družbe SiDG ter možnosti predelave žagarskih odpadkov v hčerinski družbi Snežnik, d. o. o.

UTRINKI ZADNJIH MESECEV

GNEZDILNICE ZA DIVJE OPRAŠEVALCE V BETNAVSKEM GOZDU

Skupaj z dijaki Srednje lesarske in gozdarske šole Maribor smo junija v Betnavskem gozdu namestili gnezdilnice za divje opraševalce, ki so si jih dijaki med šolskim letom zamislili in izdelali iz povsem trajnostnih materialov. Izdelavo gnezdilnic je omogočil SiDG, ki s tem nadaljuje projekte za ohranitev čebel in drugih opraševalcev. Lani smo namreč prav v Betnavskem gozdu že uspešno izvedli tudi akcijo sadnje medovitih dreves.

Pri nameščanju gnezdilnic na drevesa znotraj ograjenega gozda, ki ga upravlja mariborski vodovod, so sodelovali naši štajerski kolegi **Peter Kolar, Eva Cerjak** in **Miha Bergauer**. Dogodek je bil izvrstno organiziran, saj

smo postavljanje gnezdilnic končali veliko hitreje od pričakovanj, in dobro medijsko pokrit. Zaradi uspešnega sodelovanja v kampanji »Sem sprememba« načrtujemo, da bomo jeseni projekt nadaljevali in prihodnjo pomlad postavili še več gnezdilnic.

OBNOVILI SMO GOZDNO UČNO POT RUTA

Ko obiskovalec pohorskih gozdov zagleda rumeno silhueto gamsa na zeleni podlagi, ve, da je na gozdni učni poti Ruta. Alpski gams je izbran za simbol te poti, ker so strmi predeli Rute značilno življenjsko okolje te vrste na Pohorju, gamse pa z malo sreče zlahka tudi opazimo ob poti. Pot je pred leti močno prizadel žledolom. Toda SiDG je prisluhnil pobudi iz lokalne skupnosti in pristopil k obnovi poti, ki smo jo uradno odprli zadnji teden v avgustu.

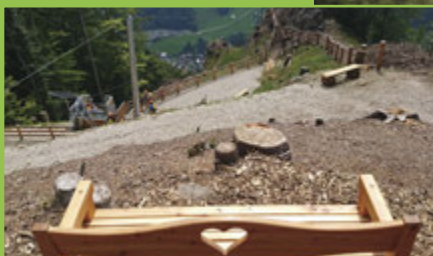
Gozdna učna pot Ruta je krožna pot – vstopna točka je pri domačiji Matec – in večinoma poteka po gozdnih cestah ter vlakah in deloma po lovski stezi. Opremljena je z devetimi tematskimi točkami, na katerih lahko obiskovalci in pohodniki spoznajo gozdove in zgodovino Rute ter nekatera zanimiva dejstva o upravljanju gozdov in gozdni ekologiji. Pot je zelo razgledna in slikovita. Z nje se v vseh letnih časih odpirajo čudoviti razgledi na Dravsko dolino, hidroelektrarno Fala, Kozjak in Pohorje.

Na odprtju obnovljene poti pri domačiji Matec si je bilo mogoče ogledati tudi razstavo podob likov iz zgodbe o Jezerniku. Predsednica Turističnega društva Lovrenc na Pohorju Katja Vezjak je povezovala otvoritev in se med drugim zahvalila našemu podjetju za aktivno udeležbo pri izvedbenih delih oživitve GUP Ruta. Udeležence je pozdravil tudi naš sodelavec Peter Kolar, ki je poudaril predvsem prizadevanje SiDG za spodbujanje socialnih funkcij gozda. Mimogrede, Lovrenc in GUP Ruta bodo predstavljeni tudi v rubriki Slovenia's hidden gems, pod okriljem Radia SI (<https://sloveniasbest.si/slovenias-hidden-gems/?lang=en>).

Tekst in foto: **Rok Damijan**

V ČRNI PRIČAKUJEJO PUSTOLOVŠČINE ŽELJNE OBISKOVALCE

To leto je za občino Črna na Koroškem turistično še posebno pomembno. Dobila je namreč najdaljši neprekinjen zipline v Sloveniji – Olimpline, katerega jeklenica v dolžino meri 1260 metrov, najvišja točka pa je 206 metrov nad tlemi.

Pri gradnji ziplina je pomembno vlogo odigralo tudi naše podjetje, saj njegova trasa poteka na območju, ki ga upravljamo. Od

Navrškega vrha nad Črno na Koroškem se spušča do črnjanskega smučišča v bližino kmetije Kogelnik. Ker pri SiDG podpiramo tovrstne projekte, je podjetje občini Črna na Koroškem podelilo soglasje za gradnjo začetne vstopne točke (Navrški vrh) ter podalo vlogo za gradnjo gozdne prometnice. Sodelovali smo pri trasiranju gozdne prometnice ter odkazilu dreves za gradnjo zgornje postaje zipline. Pri uresničitvi takšnih projektov se nemalokrat pojavijo različni problemi, ki pa smo jih skupaj uspešno reševali.

Pridobitev ziplina je za občino Črna na Koroškem odigrala pomembno vlogo pri pospeševanju turizma, saj se je obisk turistov na račun adrenalinske atrakcije že letos občutno povečal. Z občino Črna na Koroškem v zadnjem času aktivno sodelujemo pri različnih projektih in veseli nas, da lahko s tovrstno povezanostjo pripomoremo k razvoju kraja.

Tekst in foto: **Primož Grudnik**

SVIŠČAKI BOGATEJŠI ZA OTROŠKA IGRALA

Na trati blizu Planinskega doma Sviščaki najmlajše razveseljujejo nova otroška igrala, vsi gostje, ki bi radi dalj časa uživali v lepotah Snežniških gozdov, pa lahko odslej tudi prenočijo v moderno urejenih sobah v mansardi doma.

»Na Sviščake prihaja veliko mladih družin z majhnimi otroki, zato smo želeli našo ponudbo dopolniti z vsebinami za najmlajše. Za donacijo sem zaprosila SiDG, kjer so mojo pobudo sprejeli,« je zamisel o postavitvi otroških igral predstavila oskrbnica doma na Sviščakah **Jadranka Čosić**.

Sviščaki so dobro obiskana turistična točka v osrčju snežniških gozdov, ki so večinoma v lasti Republike Slovenije in jih upravlja naša družba. V okviru dobrega sodelovanja z lokalno skupnostjo in krepitve vseh funkcij gozda smo se na podlagi prošnje oskrbnice Planinskega doma Sviščaki odločili za donacijo za nakup in postavitev otroških igral, ki bodo poskrbela za popestritev otroške igre v objemu narave. Tobogan in dve gugalnici imajo certifikat skladnosti za zunanja igrala. Za investicijo v vrednosti 1700 evrov je SiDG prispeval 1500 evrov.

Planinski dom na Sviščakah, ki številnim obiskovalcem pomeni izhodiščno točko za pohod na 1796 metrov visok Snežnik, je lani dobil novo

preobleko. V okviru energetske sanacije stavbe, ki je zajemala menjavo strehe in fasade, so v tem letu končali še ureditev štirih sob za nočitev v mansardi. Po asfaltiranju zadnjega dela ceste si Sviščake za cilj izbere vse več rekreativnih kolesarjev in voznikov motornih koles.

V letu 2021 skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije načrtujemo še obnovo Gozdne učne poti

Sviščaki, ki bo še bolj popestrila ponudbo preživljanja prostega časa v naravi in predstavlja socialne funkcije gozdov.

Tekst: **Janez Logar**

SEČNJA NEVARNIH DREVES V KRAJU PIVOLA V OBČINI HOČE - SLIVNICA

Konec avgusta smo na podlagi odločbe, ki jo je zdal ZGS na PE Maribor (Gozdni obrat Ruše), začeli sečnjo dreves v neposredni bližini fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru. Odkazilo dreves je bilo izvedeno na prošnjo stanovalcev bližnje večstanovanjske hiše zaradi potencialne nevarnosti ogrožanja ljudi in objekta. Na razpisu smo izbrali usposobljenega izvajalca sečnje in spravila lesa. O nameri o izvajanju sečnje v bližini cestnega telesa in objektov smo obvestili tako občino, policijo in bližnje stanovalce kot tudi vse zaposlene na fakulteti, obvestilo pa se je objavilo tudi na strani Facebook. Zaradi varnosti se je delno zaprlo cestišče, odstranila sta se javna razsvetljava in tudi vod kabelskega omrežja.

Tekst in foto: **Miha Bergauer**

GOSTILI SMO UČENCE OŠ PTUJ

Na naravoslovnem dnevu v okviru Ekošole je naš sodelavec **Peter Kolar** sredi junija gostil učence četrtilih razredov OŠ Olge Meglič Ptuj. Obiskali so gozd, spoznali nekaj drevesnih in grmovnih vrst, spoznali, kako rastejo drevesa in gozdovi, zakaj so gozdovi pomembni in kako se moramo v njih obnašati. Na mladih svet stoji in upajmo, da bodo znali bolje poskrbeti za naravo kot generacije pred njimi.

PREDSTAVITEV GOZDARSKEGA POKLICA IN GOZDARSTVA V BTC LJUBLJANA

Na pobudo Minicityja Ljubljana v BTC, ki ga letno obišče skoraj 80.000 otrok s vseh koncev Slovenije, sodelujemo pri razstavi Greencity, ki bo odprta do oktobra. Naša sodelavka Urška Slomšek je vzela stvari v svoje roke in

opremila razstavni prostor SiDG tako, da lahko najmlajši odkrivajo, kaj je gozd, katere so najpogostejše drevesne vrste v slovenskih gozdovih ter kakšno opremo in mehanizacijo uporabljajo gozdarji. Otroci lahko tudi preiz-

kusijo gozdarsko opremo. Vstopnine na razstavo Greencity ni, in če svojih otrok še niste odpeljali na razstavo, vas vabimo, da to čim prej storite. V Minicity sicer predstavijo okoli 50 različnih poklicev.

Za predstavitev smo se odločili predvsem zato, ker želimo tudi otrokom, ki niso s podeželja, čim bolj približati naravo. Spoznavanje gozdov in gozdarstva med otroki in mladostniki v družbi SiDG sicer promoviramo skozi več projektov. Najpomembnejši med njimi je Ekošola, ki poteka na več kot 40 slovenskih vrtcih in šolah. Drugi pomemben projekt, ki se ga vsako leto udeležuje več družin z otroki, je vseslovenska prostovoljska akcija pogozdovanja. Lani smo prvič organizirali tudi dan odprtih vrat gozdne proizvodnje v Kočevju, na katerem smo prikazali poklic gozdarja, opremo, ki jo potrebujemo za delo v gozdu, in sodobno gozdarsko mehanizacijo. Letošnjo pomlad smo načrtovali podoben projekt na območju Postojne, vendar smo ga zaradi epidemije koronavirusne bolezni in prekinitve pouka v šolah preložili. Vsem osnovnim šolam na območju Kočevja in Ribnice pa smo lani razdelili tudi poučne knjige o varovanju okolja in gozdov.

Foto: **Minicity**

SMREKA VELIKANKA JE MERILA VEČ KOT 18 M³

Ne moremo niti mimo smreke velikanke, ki so jo v Kočevskem Rogu posekali in pospravili naši trije izkušeni gozdarji **Stanko Rovn**, **Josip Blažević** in **Gašper Petek**. Izredne dimenzije smreke, ki smo jo morali posekati zaradi napada lubadarja, je potrdil tudi odpremnik **Silvester Turk**, ki je nameril več kot 18,5 m³. Na enem od hlodov so izmerili več kot 1 m premera. Za primerjavo: povprečno odkazano drevo v državnih gozdovih meri okoli 1 m³. S to smreko so tako skoraj do vrha naložili gozdarski kamion, ki sicer sprejme do 22 m³.

NOVE KLOPI NA PREDMEJI

V sodelovanju z Gozdarskim društvom Posočja smo pod taktirko našega sodelavca **Erika Šabca** v Trnovskem gozdu na območju Predmeje postavili dve mizi s klopi. Mala Lazna je namreč odlično izhodišče za obisk dveh največjih znamenitosti Trnovskega gozda: ledenice v Paradani in največjega evropskega mrazišča – Smrekove drage. V bližini je tudi gozdni rezervat Smrečje.

Postavitev klopi je bila tudi priložnost za srečanje gozdarjev, ki so poskrbeli za novo pridobitev. »Postavitev klopi bistveno pripomore k zadrževanju obiskovalcev na enem kraju, zato je lahko preostali del gozda razbremenjen pretiranega obiska. Še zlasti to velja za poletne mesece, ko je obisk izredno velik. Hkrati je tak ukrep do obiskovalcev gozda prijazen, saj jim ponuja že pripravljen prostor za oddih in rekreacijo,« je novo pridobitev pohvalil **Mitja Turk**, vodja krajevne enote Ajdovščina, ZGS.

Sitka

(*Picea sitchensis* (Bong.) Carr.)

Besedilo in fotografije: **prof. dr. Robert Brus, BF UL**

V zadnjem stoletju in pol smo v slovenskih gozdovih preizkušali več tujerodnih drevesnih vrst. Med tistimi, ki so sprva veliko obetale, a se pozneje niso tako dobro izkazale, je sitka, mogočna smreka s pacifiških obal Severne Amerike.

Sitka (*Picea sitchensis* (Bong.) Carr.) je največja vrsta smreke in eno največjih dreves sploh, saj na naravnih rastiščih vzdolž zahodne ameriške obale od Kalifornije do Aljaske dosega višino do 100 metrov in prsni premer do 5 metrov. Od navadne smreke se loči po ploščatih, zašiljenih in bodečih iglicah z dvema belima progama na spodnji strani (kot pri omoriki) ter po manjših, od 6 do 10 centimetrov dolgih storžih z nagubanimi plodnimi luskami. Skorja je rdečkastorjava in tanka, z nje se luščijo velike okroglaste luske lubja. Njena glavna rastišča so v vlažnem oceanskem podnebjju po nižjih, pogosto obrečnih legah do 500 metrov nadmorske višine, uspeva na svežih do vlažnih tleh, je kisloljubna in se izogiba apnenca.

2

3

1. Sitka v nasadu na Rdečem Bregu na Pohorju spomladi 2019
2. Poganjki z ostrimi bodečimi iglicami
3. Prepoznavni storži z nagubanimi plodnimi luskami

Zaradi hitre rasti in kakovostnega lesa so jo v zahodni Evropi v obširnih gozdnih nasadih začeli gojiti že v 19. stoletju. Danes jo na 1,16 milijona hektarjev gojijo v vsaj 16 evropskih državah in je za robinijo in evkaliptom po površini tretja najpogostejša tujerodna drevesna vrsta v Evropi. V Veliki Britaniji je najpomembnejši iglavec, na Irskem porašča več kot polovico gozdnih površin in je najpomembnejša drevesna vrsta sploh. Veliko je gojijo še v Franciji, Nemčiji, na Danskem in Norveškem. Največ lesa porabi celulozna industrija, kakovostni sortimenti so primerni tudi za drugo rabo.

In kako je s sitko v Sloveniji? V začetku 20. stoletja so jo v dinarskem svetu sadili na Ravniku pri Planini (z 8000 sadikami na 2,9 hektarja verjetno največji nasad) in na Počivalniku pri Postojni, na Štajerskem v Cigoncah pri Slovenski Bistrici in nadalje na Navrškem vrhu pri Ravnah na Koroškem ter ponekod na Pohorju. Večina naštetih nasadov je bila slabo uspešna in do danes se ni ohranil nobeden.

Eden največjih in najuspešnejših nasadov pri nas je bil leta 1911 zasajen na Rdečem Bregu na Pohorju. Odrasla, več kot stoletna drevesa so bila po rasti in kakovosti še pred nekaj leti primerljiva z navadno smreko in so vsaj na Rdečem Bregu kazala dober gojitveni potencial. Žal se pričakovanja niso uresničila, saj se je sestoj poleti leta 2019 zaradi napada podlubnikov posušil in ga je bilo treba posekati. S

tem smo izgubili še zadnji večji sestoj sitke v Sloveniji, in če pri tem upoštevamo še dejstvo, da so na istem nahajališču enako stare navadne smreke napad podlubnikov večinoma preživele, lahko zaključimo, da bi sitko za zdaj težko priporočali kot za gojenje primerno vrsto. Vendar to ne pomeni, da je v prihodnosti vendarle ni smiselno preizkušati še na drugačnih rastiščih.

AVTOR: GREGA RHTAR	POKOJNI SLOVENSKI POLITIK (JANEZ)	MLADINSKO DELO TONETA PAVČKA	POKOJNA HRVAŠKA IGRALKA BEGOVIĆ	IZDELOVA- LEC CEVI	NAŠ SKLADATELJ (BENJAMIN)	ANTON ASKERC	NAJLEPŠI DEL CVETLICE	POKOJNA ŠALJIVKA PUTRIH	GESLO	TVORNIK	SKUPNO IME ZA BELGIJO, NIZOZEMSKO IN LUKSEMBURG	LINO VENTURA	NEKDANJI LITOVSKI KOŠARKAR SABONIS	NAŠA PEŠNICA (ERIKA)	POSLOVNIK (ZASTAR.)	OTOŠKA SKUPINA VALEUTH
PROCES NASTAJANJE NOVIH OBLIK ŽIVIH BITIJ											KAČI PODOBEN BREZNOGI KUŠČAR					
SLOVENSKI PEŠNIK											NAŠA CELINA HRVAŠKI SKLADATELJ (KRSTO)					
ŠPANSKA PROVINCA Z GLAVNIM MESTOM VITORIA					ŠKOTSKA PEVKA (SHEENA) NOGOMETAS CASILLAS							ROMAN JEFFA NOONA NOGOMETAS DODLEK				
NADA ŽGUR		RIM. CESAR, AVITUS TRAVA TRETJE KOŠNJE						NAUK O POJMOVNO SPLOŠNEM BISTVU IVO ANDRIĆ								SPODNJI DEL POSODE
DEL TREBUŠNE MRENE							ČLOVEK S TELESNO OKVARO PRIPADNIK KOPTOV							VLADE DIVAC		
NASAD OB HIŠI				ZLITINA ZA GRELNE NAPRAVE PREBIVALEC LOŽA						BELA, MOČNO DIŠEČA SNOV PRISOJA (REDKO)						
AMERIŠKA IGRALKA (PATRICIA)					RUDI OMOTA REDKOST			KOPER MODERNA ZVRST GLASBE			OBROK HRANE OPOLDNE KRAJ PRI SEVNICI					
ROJSTNI KRAJ MIHAJLA PUPINA					KAR PRIRASTE V DOLOČENEM OBDOBJU								SONJA NEF NOGICA, ROKICA (LJUBKOV.)			NATRIJ
NASELJE V OBČINI TOLMIN					TROPSKI SESALEC Z DOLGIM GOBCEM						MESTEČE V FRANCIJI NAŠA IGRALKA (IUNA)					
NAŠA NOVINARKA (NUŠA)						KDOR PRODAJA SEMENA		MESTO ZA VOJASKO ENOTO ALIFATSKI RADIKAL								
PLEMIČ, ZA STOPNJO NIZJI OD KNEZA																
GREGOR BAKOVIČ		MESTO NA PORTUGAL NADOMEST. DOHODKA MED BOLEZN.						POLOTOK V MICHIGAN. JEZERU IZPAH GLASU ALI ZLOGA				ČRT KANONI AKVARIJSKA RIBICA			DELOVNI ČAS, VEZAN NA NOČNE URE	NEGATIVNO NAELEK- TREN ION
SKRAJNI ZUNANJI DEL ČESA				NOSILNI DEL KAKEGA OBJEKTA							SKRIVEN NAMEN ŠPANSKI PISATELJ BAROJA					
PEVEČ PESTNER				PISATELJ ZOLA VZDEVEK ALEŠA KERSNIKA						PEVKA BOŽIČ PRODA- JALNA ČASOPISOV				OSKAR NEDBAL MANJŠI OBRAZ		
ZBIRANJE ZNAMK, FILATELJA													OČE (LJUBK.) SREDIŠČE MOLDAVIJE V ROMUNIJI			
NEKDANJI PTUJSKI ŽUPAN (STEFAN) DOLOČEN ZAKLJUČEN DEL, ODSEK TEKMOVALNE POTI							NEKDANJE JAP. LOVSKE LETALE KUNI PODOB- NA ŽIVAL				KRAJ PRI BLEDU					
AVTOMO- BILSKI KONSTRUK- TOR FERRARI					PEVKA HORVAT ZAREBRNICA						VOJAŠKI OBRAMBNI NASIP	AMERIŠKI SKLADATELJ COPLAND UPADEK, UNESK				
HRVAŠKI PEŠNIK UJEVIĆ				OBLIKA OBLEKE POY NEBESNEGA TELESA				SOVJETSKI FIZIK (VLADIMIR) 24 UR				PLOD ODIPOV OČE V GRŠKI MITOLOGIJI				MAJHEN GLODAVEC
JAPONSKO PRISTA- NIŠČE NA HONŠUJU					SMER V POLITIKI ERAZEM LORBEK											
ČOPASTI MOČVIRSKI PTIČ Z DOLGIM VRATOM								MESTO V MAHA- RAŠTRI V INDIJI					AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC WALLACH			
VRSTA VIŠNJE								SREDNJE- VEŠKA ZDRAVILNA PIJACA					ZADETEK PRI KOŠARKI			

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 20. novembra 2020 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

25. avgusta 2020 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz dvanajste številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je ugotovila, da so vse rešitve prispele pravočasno, do danega roka: 22. 6. 2020.

Izmed pravih rešitev je izžrebala tri nagrajence. Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 12. št. Korenine se je glasilo: **»PREVENTIVNI UKREPI«**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 12 so:

1. nagrada – družabne igre iz lesa, stojalo za mobilni, USB-ključek in kemični svinčnik:

OLGA RUS, ŠMARJE - SAP

2. nagrada – družabne igre iz lesa, promocijska kapa s šiltom in kemični svinčnik:

MARJAN BARTOLJ, STRAŽA

3. nagrada – stojalo za mobilni, USB-ključek in kemični svinčnik:

IVICA PER, KOČEVJE

